

KATEKES OM HOPPET

PÅVE FRANCISKUS

KATEKES
OM HOPPET

Påve Franciskus
2016-2017

Texter tagna ur
sv.radiovaticana.va
© Libreria Editrice Vaticana

Översättning: Olof Brandt

2017 Opus Deis
informationskontor
www.opusdei.org

«Trösta, trösta mitt folk ...» (Jes 40)

Allmän audiens · Onsdagen den 7 december 2016

Idag inleder vi en ny rad katekeser som handlar om det kristna hoppet. Det är viktigt, för hoppet sviker inte. Optimismen kan svika, men inte hoppet! Vi behöver hopp i dessa tider som verkar så mörka, då vi ibland känner oss osäkra inför det onda och det våld som omger oss, inför alla våra syskons lidanden. Det behövs hopp! Vi känner oss osäkra och också litet modfällda, för vi känner oss maktlösa och det verkar som om detta mörker aldrig skall ta slut.

Men vi får inte låta hoppet överge oss, för Gud vandrar med oss med sin kärlek. ”Jag hoppas, för Gud är vid min sida”: det kan vi alla säga. Var och en av oss kan säga: ”Jag hoppas, jag har hopp, för Gud vandrar med mig”. Han vandrar och håller mig i handen. Gud lämnar oss inte ensamma. Herren Jesus har besekrat det onda och har öppnat livets väg för oss.

Det är särskilt viktigt att reflektera över hoppet under advent, som är väntans tid, då vi förbereder oss för att än en gång ta emot människoblivandets trösterika mysterium om julens ljus. Låt oss låta Herren lära oss vad det innebär att hoppas. Låt oss därför lyssna till den heliga skriftens ord, med början hos profeten Jesaja, adventstidens store profet, hoppets store budbärare.

I den andra delen av sin bok talar Jesaja till folket och förkunnar tröst:

Trösta, trösta mitt folk,
säger er Gud.
Ge nytt mod åt Jerusalem,
kungör att hennes trældom är över,
att hennes skuld är sonad [...].
En röst ropar:
Bana väg för Herren genom öknen,
gör en jämn väg i ödemarken för vår Gud!
Alla dalar skall höjas,
alla berg och höjder sänkas.
Oländig mark skall jämnas
och branter bli till slätt.
Herrens härlighet skall uppenbaras,
och alla människor skall se det.
Herren har talat (40:1-2,3-5).

Gud Fadern tröstar och kallar fram tröstare, som han ber ge mod åt folket, hans barn, och förkunna att lidandet är över, smärtan är över, och synden har förlåtits. Det är detta som botar det plågade och skrämde hjärtat. Därför säger profeten att man skall bana en väg för Herren genom att öppna sig för hans gåvor och hans frälsning.

För folket börjar trösten med möjligheten att få gå Guds väg, en ny, rak och framkomlig väg, en väg som man skall bana i öknen för att på den kunna gå genom öknen och återvända till fosterlandet. För det folk som profeten talar till lever i exilens tragedi i Babylonien, och nu får det i stället höra att det skall få återvända till sitt land längs en väg som blivit bekväm och bred, utan dalar och berg som gör vandringen mödosam, en väg som banats i öknen. Att bana denna väg är alltså att bereda en väg av räddning och befrielse från varje hinder och fälla.

Exilen var en dramatisk stund i Isarels historia, när folket hade förlorat allt. Folket hade förlorat sitt fosterland, friheten, värdigheten, och också förtroendet för Gud. Det kände sig övergivet och utan hopp. Men profetens ord öppnar hjärtat på nytt för hoppet. Öknen är en plats där det är svårt att leva, men just där skall man nu

kunna vandra för att inte bara återvända till fosterlandet utan för att återvända till Gud och för att på nytt få hoppas och le. När vi lever i mörker och svårigheter kommer inget leende, och det är just hoppet som lär oss att le för att finna den väg som leder till Gud. Något av det första som händer människor som avlägsnar sig från Gud är att de blir människor som inte ler. Kanske kan de skratta högt och gång på gång, skoja och skratta... men inte le! Leendet får man bara av hoppet: det är hoppet om att finna Gud.

Livet är ofta en öken, det är svårt att vandra i livet, men om vi anförtror oss åt Gud kan det bli en väg som är bred och fin som en motorväg. Bara man inte förlorar hoppet, bara man fortsätter att tro, alltid, trots allt. När vi står framför ett barn kan vi kanske ha många problem och svårigheter, men det kommer ett leende inifrån oss, för vi står inför hoppet: ett barn är ett hopp! Och så måste vi förmå se i vårt liv hoppets väg som leder oss till mötet med Gud, Gud som har blivit ett barn för oss. Och skall låta oss le, han skall ge oss allt!

Just dessa Jesajas ord användes sedan av Johannes döparen när han predikade och uppmanade till omvändelse. Så här sade han: “ En röst ropar i öknen: Bana väg för Herren, gör hans stigar raka” (*Matt 3:3*). Det är en röst som ropar där det verkar som om ingen skulle kunna höra, i öknen, och som ropar i den osäkerhet som beror på trons kris. Vi kan inte förneka att vår värld idag befinner sig i en troskris. Man säger ”Jag tror på Gud, jag är kristen”, eller ”jag hör till den religionen...” Men ditt liv är långt från att vara kristet, det är långt från Gud! Det handlar om att återvända till Gud, omvända hjärtat till Gud och vandra denna väg för att finna honom. Han väntar på oss. Detta är Johannes döparens förkunnelse: bered. Bered mötet med detta barn som skall återge oss leendet. När Johannes döparen förkunnar Jesu ankomst är det som om israeliterna ännu levde i exil för de levde under romerskt välde, som gjorde att de var utlänningar i sitt hemland, och styrdes av en mäktig ockupationsmakt som bestämde över deras liv. Men den sanna historien skrivs inte av de mäktiga, det är den som Gud gör med sina små. Den sanna historien, den som förblir i evighet, är den som Gud skriver med sina små: Gud med Maria, Gud med Jesus, Gud med Josef, Gud med de små. De små och enkla människor som vi finner omkring Jesus när han föds: Sakarias och Elisabeth, som var gamla och inte kunde få barn, Maria, en ung flicka och jungfru som var trolovad med Josef, herdarna, som var föraktade och inte räknades. De är de små, som görs stora av sin tro, de små som fortsätter att hoppas. Och hoppet är de smås dygd. De stora, de tillfredsställda, känner inte hoppet, de vet inte vad det är.

Det är de som är de små med Gud, med Jesus som förvandlar den öken som utgörs av exil, förtvivlad ensamhet och lidande till en rak väg där man kan gå Herrens härlighet till mötes. Därför skall vi låta oss undervisas om hoppet. Vi väntar i förtröstan på Herrens ankomst, och vilken öken vårt liv än befinner sig i – var och en vet i vilken öken han eller hon vandrar – skall den bli en blomstrande trädgård. Hoppet sviker inte!

2

«Härligt är att höra budbärarens steg, han som bär bud om freden» (*Jes 52*)

Allmän audiens · Onsdagen den 14 december 2016

Vi närmar oss julen, och än en gång är det profeten Jesaja som hjälper oss att öppna oss för hoppet och ta emot den glada nyheten att frälsningen kommer.

Jesajas 52:a kapitel börjar med en uppmaning till Jerusalem att vakna, att kasta av sig damm och kedjor och att klä sig i sina vackraste dräkter, för Herren har kommit för att befria sitt folk (vers 1-13). Han tillägger: ”Mitt folk skall få lära känna mitt namn, den dagen skall de inse att jag är den som talar. Jag är här” (vers 6).

När Gud säger “jag är här” sammanfattar det hela hans vilja att rädda oss och stå oss nära, och Jerusalem svarar med en glädjefylld sång, enligt profetens uppmaning. Det är ett viktigt historiskt ögonblick. Det är slutet på exilen i Babylon, det är Israels chans att återfinna Gud och att i tron återfinna sig själv. Herren kommer nära, och det lilla folk som är kvar efter exilen och som har motstått i tron under exilen, som har tagit sig igenom krisen och har fortsatt tro och hoppas också mitt i mörkret, det skall få se Guds under.

Här fogar profeten in en jublande sång:

Härligt är att höra budbärarens steg
när han kommer över bergen,
han som bär bud om seger,
som ropar ut goda nyheter,
bär bud om räddning
och säger till Sion:
”Din Gud är konung!”
[...]
Brist ut i jubel, Jerusalems ruiner,
Herren tröstar sitt folk
och friköper Jerusalem.
Herren visar sin makt och helighet
inför alla folk,
hela jorden skall se
hur vår Gud räddar oss (*Jes 52:7, 9-10*)

Vi skall reflektera en stund över dessa Jesajas ord. De syftar på fredens underverk och gör det på ett alldeles särskilt sätt genom att inte fästa blicken på budbäraren utan på hans fötter och snabba steg: “Härligt är att höra budbärarens steg när han kommer över bergen..”

Det låter som brudgummen i Höga visan som rusar till sin älskade: “Där är han, han springer över bergen, dansar fram över höjderna” (*Höga v 2:8*). Så springer också fredens budbärare som kommer med den glada nyheten om befrielse och räddning och förkunnar att Gud härskar.

Gud har inte övergett sitt folk och har inte låtit sig besegras av det onda, för han är trofast, och hans nåd är större än synden. Detta måste vi lära oss, för vi är envisa och lär oss det inte. Men vem är störst, Gud eller synden? — Det är Gud. Och vem vinner till sist? Gud eller synden? — Gud. Han förmår besegra också den största och mest skamliga synd, den värsta av alla synder. Med vilket vapen besegrar Gud synden? Med kärlek! Att han besegrar synden betyder att ”Gud härskar”; dessa ord beskriver tron på Herren vars makt sänker sig ned till mänskligheten för att ge barmhärtighet och befria människan från det som i henne har vanställt den vackra bilden av Gud, för när vi är i synd är bilden av Gud vanställd. All denna kärlek skall fullbordas av det rike som upprättas av Jesus, det rike av förlåtelse och fred som vi firar på julen och som förverkligas en gång för alla i påsken. Julens största glädje är denna inre fridfulla glädje: Herren har utplånat mina synder, Herren har förlåtit mig, Herren har förbarmat sig över mig, han har kommit för att rädda mig. Detta är julens glädje!

Bröder och systrar, detta är skälen till vårt hopp. När allt verkar vara slut, inför allt det negativa vi ser, blir tron mödosam och vi frestas säga att ingenting längre har någon mening. I stället kommer denna vackra nyhet som bärs av snabba fötter: Gud kommer för att göra något nytt, för att upprätta ett rike av fred; Gud har sträckt ut sin starka arm och kommer med frihet och tröst. Det onda skall inte segra för alltid, det finns ett slut på smärtan. Förtvivlan är besegrad för Gud är bland oss.

Också vi uppmanas att vakna litet grann, så som profeten säger till Jerusalem; vi är kallade att bli hoppets män och kvinnor och samarbeta med detta annalkande rike av ljus som är till för alla, hoppets män och kvinnor. Det är illa när vi finner en kristen som har förlorat hoppet. ”Jag hoppas inte längre på något, allt är över för mig”: så säger en kristen som inte förmår se horisonter av hopp och som framför sitt hjärta bara ser en mur. Men Gud förstör dessa murar med sin förlåtelse! Och därför måste vi be att Gud varje dag skall ge oss hopp och att han skall ge den till alla, det hopp som föds när vi ser Gud i krubban i Betlehem. Den glada nyhetens budskap som anförtrotts oss är brådskande, också vi måste springa som budbäraren på berget för världen kan inte vänta, mänskligheten hungrar och törstar efter rättvisa, sanning och fred.

Och när de ser det lilla barnet i Betlehem skall de små få veta att löftet har uppfyllts, att budskapet har förverk-

ligats. I ett nyfött barn, som behöver allt, som lindats och lagts i en krubba, finns hela makten hos Gud som frälser. Julen är en dag då man skall öppna sitt hjärta: man måste öppna hjärtat för all denna litenhet som finns i det barnet och inför allt det underbara. Det är julens under, som vi förbereder oss för, med hopp i denna adventstid. Det är överraskningen i att Gud är ett barn, att Gud är fattig, att Gud är svag, en Gud som överger sin storhet för att komma nära var och en av oss.

3

Abraham, fader i tro och hopp

Allmän audiens · Onsdagen den 28 december 2016

I Romarbrevet beskriver aposteln Paulus Abraham för att visa oss trons och hoppets väg. Om honom skriver aposteln att han "trodde, så att han kunde bli far till många folk" (*Rom 4:18*): "Där allt hopp var ute höll Abraham fast vid hoppet". Det är en stark tanke: också när det inte finns något hopp, hoppas jag. Så gjorde vår fader Abraham. Paulus syftar på den tro med vilken Abraham trodde på Guds ord som lovade honom en son. Men det var verkligheten att förtrösta att "hålla fast vid hoppet där allt hopp var ute. Vad Herren förkunnade var helt osannolikt, för han var redan gammal – nästan hundra år – och hans fru var steril. Men Gud sade det, och han trodde. Mänskligt sett fanns det inget hopp för han var gammal och hustrun var steril: och han trodde.

Abraham litar på detta löfte och ger sig iväg. Han accepterar att lämna sitt land och att bli en utlänning, i hopp om denna "omöjliga" som son Gud skulle ge honom trots att Saras sköte numera var som dött. Abraham tror, hans tro öppnar sig för ett hopp som tycks oförnuftigt. Den är förmåga att överskrida mänskliga resonans, världens vishet och försiktighet, det som brukar anses som sunt förnuft, för att tro på det omöjliga. Hoppet öppnar nya horisonter och gör att man förmår drömma sådant man inte ens kan föreställa sig. Hoppet låter oss träda in i en osäker framtids mörker för att vandra i ljuset. Hoppets dygd är viktig: den ger oss kraft att vandra i livet.

Men det är en svår vandring. Och också för Abraham kommer modlöshetens stund. Han har förlitat sig, han har lämnat sitt hem, sitt land, sina vänner... allt. Han har gett sig iväg, han har kommit till det land som Gud pekat ut för honom, tiden går. Tiden går, men sonen kommer inte, Saras sköte förblir stängt och sterilt.

Det vore kanske att överdriva att Abraham förlorar tålamodet, men han klagat till Herren. Också detta kan vi lära oss av vår fader Abraham: att klaga för Gud är ett sätt att be. Ibland när jag hör bikt får jag höra: "Jag har klagat till Herren..." och jag svarar: "Nej, klaga, han är vår fader!" Och detta är ett sätt att be: klaga till Herren, det är bra. Abraham klagat till Herren och säger: "Herre, min Gud, [...] jag går bort barnlös [---]." Och han sade: "Du har inte låtit mig få några barn, och därför blir det min tjänare som ärver mig." Men Herrens ord till honom lød: "Det blir inte han som ärver dig utan en av ditt eget blod." Och Herren förde honom ut och sade: "Se upp mot himlen och räkna stjärnorna, om du kan! Så talrika skall dina ättlingar bli." Abram trodde Herren, och därför räknade Herren honom som rättfärdig" (*1 Mos 15:2-6*).

Detta händer på natten, det är mörkt ute, men också i Abrahams hjärta råder besvikelsens och modlöshetens mörker, svårigheten att fortsätta hoppa på något omöjligt. Patriarken är nu för gammal, han verkar inte längre ha tid att få en son, och en av hans tjänare skall ta hans plats och ära allt.

Abraham talar till Herren, men även om Gud är där, närvarande, och talar med honom, är det som om han hade avlägsnat sig, som om han inte hade hållit sitt ord. Abraham känner sig ensam, han är gammal och trött, döden nalkas. Hur kan han fortsätta att förlita sig?

Men redan denna hans klagan är en form av tro, den är en bön. Trots allt fortsätter Abraham att tro på Gud och att hoppas att något ännu skulle kunna ske. Varför skulle han annars klaga till Herren och påminna honom om hans läften? Tro är inte bara att acceptera allt i tystnad. Hoppet är inte en visshet som skyddar dig från

tvivel och osäkerhet. Många gånger är hoppet mörkt; men där är hoppet... som leder dig framåt. Tro är också att strida med Gud, att visa honom vår bitterhet, utan from förställning. ”Jag blev arg på Gud och sade honom följande...” Men Gud är vår fader, han har förstått dig: gå i frid! Man måste ha detta mod! Och detta är hoppet. Hopp är också att inte vara rädd för att se verkligheten som den är och att acceptera dess motsättningar.

Abraham talar alltså till Gud i tro för att han skall hjälpa honom att fortsätta hoppas. Det märkliga är att han inte ber om en son. Han säger: ”Hjälp mig fortsätta hoppas”, han ber om att få ha hopp. Och Herren svarar med att hålla fast vid sitt osannolika löfte: det skall inte vara en tjänare som ärver honom utan en son som Abraham skall få, som han själv skall avla. Från Guds sida har inget ändrats. Han fortsätter att hålla fast vid vad han redan sagt och ger inte Abraham något som hjälper honom att känna sig tryggare. Hans enda trygghet är att lita på Herrens ord och fortsätta hoppas.

Och det tecken som Gud ger till Abraham är en uppmaning att fortsätta tro och hoppas: ”Se upp mot himlen och räkna stjärnorna, om du kan! Så talrika skall dina ättlingar bli” (1 Mos 15:5). Det är ytterligare ett löfte, ytterligare något att förvänta sig i framtiden. Gud leder Abraham ut ur tältet, från sina snäva vyer, och visar honom stjärnhimlen, För att tro måste man lära sig se med trons ögon. De är bara stjärnor som vem som helst kan se, men för Abraham skall de bli tecken på Guds trohet.

Detta är tron, detta är den hoppets vandring som var och en av oss måste gå. Om också vi inte har någon annan möjlighet än att se på stjärnorna, då är det dags att lita på Gud. Det finns inget bättre. Hoppet sviker inte.

4

Rakel «gråter över sina barn», men «Det finns hopp för din framtid» (Jer 31)

Allmän audiens · Onsdagen den 4 januari 2017

I dagens katekes tänkte jag betrakta en kvinnogestalt som talar till oss om hur man kan leva i hopp mitt i gråten. Det är Rakel, Jakobs hustru och mor till Josef och Benjamin. Första Mosebok berättar att hon dör när hon föder sin andre son, Benjamin.

Profeten Jeremia talar om Rakel när han talar till israeliterna i exil för att trösta dem med ord fulla av känslor och poesi. Han berättar om Rakels gråt men ger hopp:

Så säger Herren:
Rop hörs i Rama,
klagan och bitter gråt:
Rakel gråter över sina barn.
Hon låter inte trösta sig,
ty hennes barn finns inte mer. (Jer 31:15).

I dessa verser presenterar Jeremia denna kvinna av sitt folk, denna matriark i sin stam, mitt i smärta och gråt, men tillsammans med ett oväntat livsperspektiv. I Första Mosebok dör Rakel i barnsäng och tog på sig denna död för att sonen skulle få leva. Nu framställer profeten henne levande i Rama, där de landsförvisade samlas. Hon gråter för de barn som på sätt och vis har dött när de gick i landsflykt; barn som, säger hon, ”inte finns mer”, de har försvunnit för alltid.

Och därför vill Rakel inte bli tröstad. Denna vägran uttrycker djupet i hennes lidande och bitterheten i hennes gråt. Inför den tragiska förlusten av sina barn kan en moder inte acceptera några tröstande ord eller gester. De är alltid otillräckliga och kan aldrig lindra smärtan i ett sår som inte kan och inte vill läka. En smärta som står i proportion till kärleken.

Varje moder vet detta. Också idag finns det många mödrar som gråter, som inte kan acceptera att de har förlorat ett barn, som är otröstliga inför en död som inte kan accepteras. Rakel rymmer smärtan hos alla mödrar i hela världen, i alla tider, och tårarna hos varje människa som gråter över en oersättlig förlust.

Att Rakel vägrar att tröstas lär oss också hur finkänslig man måste vara inför andras lidande. För att tala om hopp med den som är förtvivlad måste man dela den människans förtvivlan. För att torka en tår hos den som lider måste man förena vår gråt med den människans. Bara så kan våra ord verkligen förmå litet hopp. Och om jag inte kan uttala sådana ord, med gråt, med smärta, är det bättre att vara tyst: en smekning, en gest och inga ord.

I sin finkänslighet och kärlek svarar Gud på Rakels gråt med sanna ord, inte falska. Så här fortsätter Jeremias text:

Så säger Herren:
Hör upp med din klagan,
gråt inte mer!
Du skall få lön för din möda,
säger Herren,
de skall återvända från fiendeland.
Det finns hopp för din framtid,
säger Herren,
dina barn skall vända hem till sitt land. (*Jer 31:16-17*).

Just på grund av moderns gråt finns det ännu hopp för barnen, som skall få nytt liv. Denna kvinna som accepterat att dö i barnsäng för att sonen skulle få leva, blir nu med sin gråt början på ett nytt liv för barnen i landsflykt, i fångenskap, långt från hemlandet. På Rakels smärta och bittra gråt svarar Herren med ett löfte som nu kan bli ett skäl till verklig tröst för henne: folket skall få återvända från landsflykten och leva sin relation till Gud i tro och i frihet. Tårarna har avlat hopp. Och detta är inte lätt att förstå, men det är sant. I vårt liv är det ofta så att tårarna sår hopp, de är ett hoppets utsäde.

Vi vet att Jeremias text senare används av evangelisten Matteus när han talar om mordet på de värlösa barnen (cfr 2,16-18). Det är en text som ställer oss inför tragedin med dödandet av försvarslösa människor, inför fasan hos makten som föraktar och utplånar livet. Barnen i Betlehem dog för Jesus. Och han, det oskyldiga lammet, dog senare, i sin tur, för oss alla. Guds son har trätt in i människornas smärta. Det får vi inte glömma. När någon ställer svåra frågor till mig, som till exempel "varför får barn lida?", då vet jag verkligen inte vad jag skall svara. Jag säger bara: "Se på den korsfäste. Gud har gett oss sin son, han har lidit, och kanske finner du ett svar där." Men förnuftet kan inte ge något svar. Enda vägen till tröst är att betrakta Guds kärlek när han ger sin son som offerar sitt liv för oss. Och därför säger vi att Guds son har trätt in i människornas smärta. Han har delat och accepterat döden. Hans ord är ett slutgiltigt ord av tröst, för det föds av gråten.

Och på korset är det han, den döende sonen, som ger en ny fruktbarhet åt sin moder genom att anförtro henne lärjungen Johannes och göra henne till moder till de troendes folk. Döden har besegrats, och så fullbordas Jeremias profetia. Också Marias tårar, liksom Rakels, har gett upphov till hopp och nytt liv.

5

Falskt hopp till avgudar (*Psalm 115*)

Allmän audiens · Onsdagen den 11 januari 2017

I december och början av januari firade vi först adventstiden och sedan jultiden, en del av kyrkoåret som väcker hoppet hos Guds folk. Att hoppas är ett grundläggande behov hos människan: att hoppas på framtiden, att

tro på livet, att ”tänka positivt”.

Men det är viktigt att man sätter detta hopp till något som verkligen hjälper oss att leva och ger en mening åt vår tillvaro. Det är därför som bibeln varnar oss för de falska hopp som världen erbjuder oss. Den avslöjar deras meningslöshet och visar hur oförnuftiga de är. Och det gör den på olika sätt, men framför allt genom att slå fast hur falska de avgudar är till vilka människan ständigt frestas att sätta sitt hopp.

Särskilt profeterna och vishetsböckerna betonar detta och rör där vid en särskilt viktig fråga för den troendes vandring i tron. För att tro är att lita på Gud, men i vissa stunder, när man möter livets svårigheter, känner människan att den liten är bräcklig och känner att hon behöver andra typer av visshet, påtaglig visshet. ”Jag litar på Gud, men det här är en svår situation och jag behöver en litet mer påtaglig visshet.” Där är faran! Och då frestas vi att söka förgänglig tröst, som tycks fylla ensamhetens tomrum och lindra trons möda. Vi tror vi kan finna denna tröst i den säkerhet som pengar kan ge eller kontakter med mäktiga, i världslighet och i falska ideologier. Ibland söker vi den i en gud som kan anpassa sig efter vad vi begär och som ingriper magiskt för att ändra verkligheten och göra den så som vi vill ha den; en avgud, som just för att den är en avgud inte kan göra något, den är maktlös och lögnaktig. Men vi tycker mycket om avgudar!

En gång i Buenos Aires skulle jag gå från en kyrka till en annan, ungefär en kilometer. Jag gick till fots genom en park där det fanns många små bord där spågummorna satt. Det var fullt med folk som stod i kö. Man gav dem handen och de började, men det var alltid detsamma: det finns en kvinna i ditt liv, det kommer en skugga, men allt skall gå bra... Och sedan betalade man. Ger det dig säkerhet? Det är säkerheten i en dumhet. Att gå till en spågumma eller till någon som läser i korten är en avgud. Vi är måna om dessa avgudar och köper falska hopp. I stället litar vi inte alltid så mycket på det hopp som Jesus Kristus ger oss när han ger sitt liv för oss.

En psaltarpsalm full av vishet beskriver på ett suggestivt sätt hur falska de avgudar är som världen erbjuder åt vårt hopp, och som människor i alla tider alltid har frestats att anförtro sig åt. Det är psalm 115, som lyder så här:

Deras gudar är silver och guld,
verk av människohänder.
Mun har de men kan inte tala,
ögon men kan inte se.
Öron har de men kan inte höra,
näsa men känner ingen lukt.
De har händer men kan inte gripa
och fötter men kan inte gå.
Ur deras strupe kommer inga ljud.
De som gjort dem skall bli som de,
ja, alla som sätter sin lit till dem (vers 4-8).

Psalmförfattaren beskriver litet ironiskt hur förgängliga dessa avgudar är: Vi måste förstå att det inte bara handlar om bilder av metall eller annat material utan också om sådana som vår tanke skapar när vi litar på något begränsat som vi gör till något absolut, eller när vi reducerar Gud till våra egna planer och tankar om gudomlighet: en gud som liknar oss, en begriplig och förutsägbar gud, precis som de avgudar som psalmen talar om. Människan, som är Guds avbild, skapar sig en egen avbild, och den är dessutom misslyckad: den kan inte höra, den kan ingenting göra, och framför allt kan den inte tala. Ändå föredrar vi att gå till avgudar framför att gå till Herren. Ofta är vi mer nöjda med det förgängliga hopp som denna falska avgud ger, än det stora och säkra hopp som Herren ger.

Hoppet ställt till livets Herre, som med sitt ord har skapat världen och leder vår tillvaro, står i motsättning till förtroendet för stumma avgudabilder. Ideologier som gör anspråk på att vara absoluta, rikedom – det är en stor avgud -, makt och framgång, fåfänga, med deras illusoriska evighet och allmakt, värden som kroppslig skönhet och hälsa kan bli avgudar som man offerar allt för. De förvirrar tanken och hjärtat, och i stället för att

främja livet leder de till döden. Det gör ont i själen att höra vad jag fick höra en gång för många år sedan i stiftet Buenos Aires. En duktig kvinna, som var mycket vacker, skröt med sin skönhet och sade, som om det var något naturligt: ”Ja jag var tvungen att göra abort för min silhuett är så viktig”. Detta är avgudar, och de leder dig på fel väg och ger dig ingen lycka.

Psalmens budskap är tydligt. Den som sätter sitt hopp till avgudarna, blir som dem: tomma blder med händer som inte kan gripa, fötter som inte kan gå, munnar som inte kan tala. Man har inte längre något att säga, man förmår inte längre hjälpa, ändra saker och ting, le, ge av sig själv, älska. Också vi kyrkans män löper denna risk när vi blir för världsliga. Man måste vara kvar i världen men försvara sig mot världens illusioner, som är dessa avgudar som jag nämnde.

Psalmen fortsätter med att säga att man måste förlita sig på och hoppas på Herren, och Gud skall då ge sin välsignelse:

Israel, förlita dig på Herren [...]
Arons släkt, förlita dig på Herren [...]
Ni gudfruktiga, förlita er på Herren [...]
Herren har tänkt på oss och välsignar (vers 9,10,11,12).

Herren tänker alltid på oss. Också i våra svåra stunder tänker han på oss. Och detta är vårt hopp. Och hoppet sviker aldrig. Avgudarna sviker alltid: de är fantasier, de är inte verkliga.

Detta är hoppets underbara verklighet: genom att förlita sig på Herren blir man som han, hans välsignelse förvandlar oss till hans barn, som delar hans liv. Man kan säga att hoppet på Gud låter oss träda in i hans minne, som välsignar och räddar oss. Och då kan vi brista ut i ett halleluja, lovsång till den levande och sanne Guden, som för oss föddes av Maria, dog på korset och återuppstod i härlighet. Och i denne Gud har vi vårt hopp, och denne Gud – som inte är någon avgud – sviker aldrig.

6

Jona: hopp och bön

Allmän audiens · Onsdagen den 18 januari 2017

Bland Israels profeter i bibeln är en litet annorlunda, en som försöker fly undan Herrens kall och som vägrar ställa sig i Guds frälsningsplans tjänst. Det är profeten Jona, vars berättelse ryms in en kort bok som bara har fyra kapitel. Den är ett slags liknelse som lär oss något viktigt: barmhärtigheten hos Gud som förlåter.

Jona är en profet som går ut, men också en profet på flykten! Gud sänder honom till utkanterna, till Ninive, för att omvända den stora stadens invånare. Men för en israelit som Jona var Ninive ett hot, det var fienden som hotade själva Jerusalem, och borde därför förstöras, inte räddas. När Gud sänder Jona att predika i den staden försöker därför profeten smita undan sitt uppdrag och flyr, för han vet att Gud är god och att han vill förlåta.

Under sin flykt kommer profeten i kontakt med hedningar, sjömännen på det fartyg där han försökte avlägsna sig från Gud och från sitt uppdrag. Han flyr långt bort, för Ninive ligger i Irak, och han flyr till Spanien, han flyr på allvar. Idag skall vi reflektera över hur hoppet tar sig uttryck i bön inför fara och död just utifrån dessa hedningar och utifrån invånarna i Ninive.

Under sjöresan blåser en svår storm upp. Jona går ned under däck och faller i sömn. Sjömännen grips av fruktan och ”ropade var och en till sin gud” : de var hedningar (*Jon* 1:5). Kaptenen väcker Jona och säger: ”Hur kan du ligga och sova? Upp med dig och åkalla din gud! Kanske den guden tänker på oss så att vi inte går under” (*Jon* 1:6).

Dessa "hedningar" reagerar på rätt sätt inför döden, inför faran. Det är där som människan på allvar erfar sin bräcklighet och sitt behov av räddning. Den instinktiva skräcken för att dö visar hur viktigt det är att hoppas på livets Gud. "Kanske Gud tänker på oss så att vi inte går under": dessa ord beskriver hur hoppet blir till bön, den ångestfyllda bönen om hjälp från en människa inför en plötslig dödsfara.

Ibland kanske vi tycker att be till Gud i nöden är en litet egoistisk och därmed ofullständig bön. Men Gud känner vår svaghet, han vet att vi tänker på honom för att be om hjälp, och med en faders ömma leende svarar Gud välvilligt.

Jona erkänner sitt ansvar och säger till sjömännen att kasta honom överbord och havet upphör att rasa. Dödsfaran ledde dessa hedningar till bön och gjorde så att profeten trots allt utförde sitt uppdrag att tjäna de andra genom att acceptera att offra sig för dem, och nu leder han de överlevande till att erkänna den sanne Herren och till lovsång. Av rädsla hade sjömännen bett till sina gudar, och med uppriktig fruktan för Herren erkänner de nu den sanne Guden, offrar åt honom och avger löften. Hoppet, som hade gjort att de bad att inte behöva dö, visar sig ännu mäktigare och förverkligar mer än vad de hoppades på. Inte nog med att de inte dör i stormen, de öppnar sig också för att erkänna den sanne och ende Herren över himlen och jorden.

Också invånarna i Ninive skall senare be inför faran att utplånas, i hopp om Guds förlåtelse. De gör bot, de åkallar Herren och omvänder sig till honom, att börja med kungen som, liksom sjökaptenen, ger röst åt hoppet och säger: "Kanske kommer Gud att ångra sig [...], så att vi inte går under" (*Jon 3:9*). Liksom sjömännen i stormen har de letts till sanningen av att ha stått inför döden och undkommit den. I ljuset av Guds barmhärtighet och än mer av påskens mysterium, kan döden bli vad den var för den helige Franciskus av Assisi, "vår syster döden". För varje människa och för var och en av oss kan den bli ett överraskande tillfälle att lära känna hoppet och att möta Herren. Må Herren låta oss förstå detta band mellan bön och hopp. Bönen bär dig framåt i hoppet, och när det går illa, behövs mer bön! Och det skall då bli mer hopp.

7

Judit: en kvinnas mod ger folket hopp

Allmän audiens · Onsdagen den 25 januari 2017

Bland kvinnogestalterna i Gamla testamentet finns en stor folklig hjältinna: Judit. Den bibelbok som bär hennes namn berättar om kung Nebukadnessars imponerande fälttåg. Han regerar från Ninive och utvidgar sitt rikets gränser genom att besegra och underkasta sig alla de omgivande folken. Läsaren förstår att man står inför en stor, oöverbinnerlig fiende som sprider död och förstörelse och som når ända till det förlovade landet, och som därför hotar också Israels barns liv.

Under generalen Holofernes ledning belägrar Nebukadnessar en stad i Judeen, Baityloua. Han berövar staden tillgång till dricksvatten och försvagar så befolkningens motstånd.

Läger blir så dramatiskt att stadens invånare ber stadens äldste att ge upp. Deras ord är förtvivlade: "Nu finns det ingen som kan hjälpa oss – Gud har sålt oss till dem, och vi kommer att segna ner inför deras ögon, tillintetgjorda av törst. Nu måste ni sända bud efter dem. Ge upp hela staden, låt den bli plundrad av Holofernes folk och hela hans här" (*Judit 7:25-26*). Slutet tycks vara nära och de förmår inte längre förlita sig på Gud. Det händer att vi hamnar i gränssituationer där vi inte ens känner att vi kan lita på Herren. Det är en förfärlig frestelse. Och paradoxalt nog verkar det som om enda sättet att undfly döden är att överlämna sig själv till dem som dödar. De vet att dessa soldater skall komma in och plundra staden, ta kvinnorna som slavar och sedan döda alla de andra. Detta är just "gränsen".

Inför all denna förtvivlan försöker folkets ledare inge dem litet hopp: håll ut fem dagar till och vänta på att Gud skall ingripa och rädda dem. Men det är ett svagt hopp, som gör att han till sist säger: "Men om de fem dagarna

går förbi utan att vi får hjälp skall jag göra som ni sagt” (7:31). Stackars människa: han hade ingen utväg. Gud får fem dagar på sig – och häri ligger synden; Gud får fem dagar på sig för att ingripa, fem dagar av väntan, men av väntan på slutet. De ger Gud fem dagar för att rädda dem, men de vet att de inte har förtröstan, de förväntar sig det värsta. Ingen bland folket förmår ännu hoppa. De var förtvivlade.

I det läget stiger Judit in på scenen. Hon är änka, en vacker och klok kvinna, och talar till folket med trons språk. Hon är modig och förebrår folket och säger: ”Det är Herren, allhärskaren, ni försöker genomskåda [...]. Nej, bröder, väck inte Herrens, vår Guds, vrede. Om han inte vill hjälpa oss inom de fem dagarna har han ändå makten att ge oss beskydd den dag han själv vill, likaväl som att låta oss gå under inför våra fiender. [...] Låt oss därför tåligt vänta på räddningen från honom medan vi ropar till honom om hjälp – han kommer att höra vår bön, om det är hans vilja” (8:13,14-15,17). Detta är hoppets språk. Låt oss knacka på dörren till Guds hjärta, han är Fader, han kan rädda oss. Denna kvinna, denna änka, riskerar också att göra bort sig inför de andra, men hon är modig och fortsätter.

Och med en profets kraft förmanar Judit sitt folks män för att återge dem förtröstan för Gud. Med en profets blick ser hon bortom den snäva horisont som beskrivits av ledarna, och som rädslan gör än snävare. Hon säger att Gud säkert skall ingripa, medan förslaget om de fem dagarna är ett sätt att sätta honom på prov och att undandra sig hans vilja. Herren är en Gud som räddar, och hon tror på detta, vilken form det än må ta. Det är räddning att befria från fiender och låta leva, men i hans outgrundliga planer kan det också vara räddning att överlämna åt döden. Hon är en troende kvinna och vet det. Men vi vet hur det gick: Gud räddar.

Kära bröder och systrar, vi får aldrig ställa villkor på Gud. Vi måste låta hoppet besegra vår rädsla. Att förlita sig på Gud innebär att träda in i hans planer utan anspråk och att acceptera att hans räddning och hans hjälp når oss på sätt som vi inte väntar oss. Vi ber Herren om liv, hälsa, kärlek, och det är rätt att göra det, men vi måste också komma ihåg att Gud förmår låta liv springa fram ur döden, att man kan erfara frid också i sjukdomen, att man kan vara trygg också i ensamheten och salig också i gråt. Det är inte vi som kan lära Gud vad han skall göra, det som vi behöver. Han vet det bättre än vi, och vi måste förlita oss, för hans vägar och tankar är olika våra.

Judit visar oss en väg av förtröstan och väntan i frid, bön och lydnad. Det är hoppets väg. Vi skall inte ge upp och vi skall göra allt som står i vår makt, men ändå stanna kvar i Herrens vilja. Vi vet att Judit bad mycket, talade mycket till folket, och sedan var hon modig nog att ge sig iväg, hon lyckades närma sig fiendelägrets ledare och högg av hans huvud. Hon är modig i tron och i gärningarna. Och hela tiden söker hon Herren. Judit har en plan och förverkligar den med framgång. Hon leder folket till seger, men i en inställning av tro hos den som tar emot allt ur Guds hand för hon är säker på att han är god.

En kvinna som är full av tro och mod ger så sitt folk ny kraft när det befinner sig i dödsfara. Hon leder det längs hoppets väg och pekar ut den också för oss. Om vi tänker efter har vi säkert många gånger hört visa och modiga ord från anspråkslösa människor, anspråkslösa kvinnor som man kanske tror är okunniga ... Men det är ord som bär på Guds vishet. Far- och mormöderns vishet. De förmår ofta säga rätt ord, ett hoppets ord, för de har erfarenhet av livet, de har fått lida, de har anförtrott sig åt Gud och Herren ger oss hoppets råd som gåva. Går vi längs de vägarna möter vi gläjde och ljus när vi anförtrot oss åt Herren med Jesu ord: ”Fader, om du vill det, så ta bort denna bägare från mig. Men låt din vilja ske, inte min” (Luk 22:42). Detta är vishetens, förtröstans och hoppets bön.

8

Hoppets hjälm (1 Tess 5:4-11)

Allmän audiens · Onsdagen den 1 februari 2017

De senaste veckorna har vi sett hur hoppet beskrivs i Gamla testamentet. Nu skall vi se den väldiga betydelse

som denna dygd får i Nya testamentet när den möter det nya i Jesus Kristus och påskens händelser: det kristna hoppet. Vi kristna är hoppets män och kvinnor.

Det framgår tydligt av den äldsta av dessa texter, Paulus första brev till de kristna i Tessalonike. I dess femte kapitel erfar vi hela den friska skönheten hos den första kristna förkunnelsen. Gemenskapen i Tessalonike är helt ung och har grundats nyligen. Trots svårigheter och prövningar är den rotad i tron och firar Herrens Jesu uppståndelse med entusiasm och glädje. Aposteln Paulus gläder sig för dem alla, för de som återföds i påsken blir verkligen ”ljusets söner och dagens söner” (5:5) genom den fulla gemenskapen med Kristus.

När Paulus skriver var det inte länge sedan som gemenskapen i Tessalonike grundades, bara några år efter Kristi påsk. Därför försöker Paulus förklara alla följder som denna unika och avgörande händelse, Herrens uppståndelse, medför för historien och för varje människas liv. Vad den här gemenskapen tyckte var svårt att tro på var inte Jesu uppståndelse utan de dödas uppståndelse. Ja, Jesus har uppstått, men det svåra var att tro att de döda uppstår. På så sätt är brevet verkligen aktuellt. Varje gång vi ställs inför vår egen död, eller någon anhörigs, känner vi att vår tro sätts på prov. Då kommer alla våra tvivel fram, vår bräcklighet, och vi undrar: ”Men finns det verkligen ett liv efter döden...? Kommer jag än en gång att få omfamna dem jag har älskat...?” Jag fick den frågan av en kvinna under en audiens för några dagar sedan. Hon undrade: ”Kommer jag att få möta mina anhöriga?” Också vi, i vår tid, behöver gå tillbaka till vår tros rötter och grundvalar för att bli medvetna om vad Gud har gjort för oss i Jesus Kristus och vad vår död innebär. Vi är alla litet rädda för denna dödens ovisshet. Jag kommer att tänka på en äldre man, en god människa, som sade: ”Jag är inte rädd för döden. Jag är litet rädd för att se den komma”.

Inför gemenskapens rädsla och osäkerhet uppmanar Paulus dem att ha ”hoppet om frälsning som hjälm” särskilt i prövningar och i vårt livs svåra stunder. Det är en hjälm, det är vad det kristna hoppet är. När man talar om hopp blir det lätt att man talar om det som folk brukar, alltså om något bra som vi önskar, men som kan inträffa eller inte. Så säger man till exempel: ”Jag hoppas att det blir vackert väder i morgon!” men vi vet att det i stället kan bli dåligt väder. Så är det inte med det kristna hoppet. Det är en väntan på något som redan har fullbordats. Porten är där, och jag hoppas nå fram till porten. Vad behöver jag göra? Gå mot porten! Jag är säker på att jag kommer fram till porten. Sådant är det kristna hoppet. Det är att ha vissheten att jag är på väg mot något som är, inte mot något som jag vill skall vara. Det kristna hoppet är väntan på något som redan har fullbordats och som säkert skall fullbordas för var och en av oss. Också vår och våra anhörigas uppståndelse är därför inte något som kan ske eller inte ske. Den är en visshet och en verklighet, för den har sina rötter i Kristi uppståndelse. Att hoppas betyder därför att lära sig att leva i väntan och att finna livet. När en kvinna förstår att hon är havande lär hon sig varje dag att leva i väntan på att se blicken hos det barn som skall komma. Så skall också vi leva och lära av denna mänskliga väntan och leva i väntan på att få se Herren, att få möta Herren. Det är inte lätt, men det går att lära sig. Att hoppas betyder och innebär att ha ett ödmjukt hjärta, ett fattigt hjärta. Bara en fattig kan vänta. Den som redan är full av sig själv och allt han har förmår inte sätta sitt hopp till någon annan än sig själv.

Paulus skriver vidare: “ [Jesus] har dött för oss för att vi skall leva tillsammans med honom, vare sig vi nu är vakna eller sover” (1 Tess 5:10). Dessa ord ger alltid stor tröst och frid. Vi är alltså kallade att be också för våra anhöriga som lämnat oss, för att de skall leva i Kristus och vara i full gemenskap med oss. Jag blir alltid rörd av något som Paulus säger, också denna gång i Tessalonikerbrevet. Han säger så här: ”sedan skall vi alltid vara hos honom” (1 Tess 4:17). Det är så fint. Allt förgår, men efter döden skall vi alltid vara hos Herren. Det är den totala vissheten i hoppet, samma hopp som långt tidigare lät Job utropa: ”Jag vet att min befriare lever [...]. Ja, honom vill jag skåda, jag vill se honom med egna ögon” (Job 19:25, 27). Och så skall vi alltid vara hos Herren. Och där, hos Herren, skall vi mötas.

9

Hoppet som källa till ömsesidig tröst och frid (1 Tess 5:12-22)

Förra onsdagen såg vi hur aposteln Paulus i Första thessalonikerbrevet uppmanar att stå fasta i hoppet om uppståndelsen (jfr 5:4-11) med de vackra orden "vi skall alltid vara hos Herren" (4:17). I det sammanhanget visar Paulus också att det kristna hoppet inte bara gäller individen utan gemenskapen och kyrkan. Vi hoppas alla; vi har alla hopp, också som gemenskap.

Därför blickar Paulus ut över alla delar som utgör den kristna gemenskapen och ber dem att be för varandra och att stötta varandra. Men inte bara att hjälpa varandra i nöd, med vardagens många problem, utan också att hjälpa i hoppet, att stötta oss i hoppet. Det är ingen slump att han börjar med att nämna dem som anförtrodds ansvar och själavårdens ledning. De är de första som är kallade att nära hoppet, inte för att de är bättre än andra, utan på grund av ett gudomligt uppdrag som överskrider deras egna krafter. Därför behöver de allas respekt, förståelse och välvilliga stöd.

Sedan riktas uppmärksamheten mot de syskon som riskerar att förlora hoppet, att falla ned i hopplöshet. Vi får ofta höra om människor som grips av hopplöshet och gör sig själva ont. Här är det tal om dem som är modlösa, svaga, som känner sig betryckta av livets börda och av sin egen skulder och inte längre förmår resa sig. Då måste hela kyrkan vara nära med värme och intensivkärleksfullhet, som måste ta sig uttryck som medlidande, som inte är samma sak som att tycka synd om någon. Medlidande är att lida med någon, att närma sig den som lider, med ett ord, en gest, som kommer från hjärtat: detta är medlidande. Detta är viktigt: det kristna hoppet måste gå hand i hand med en konkret och genuin kärlek till nästan. Aposteln Paulus själv säger i Romarbrevet, rakt ur hjärtat: "Vi som är starka är skyldiga att hjälpa de svaga med deras bördor och får inte tänka på oss själva" (15:1). Detta vittnesbörd får inte förbli instängt inom den kristna gemenskapens gränser. Det måste eka i hela sin kraft också utanför, i samhället, som en maning att inte bygga murar utan broar, att inte svara med ont på det onda, att besegra det onda med det goda, skymfen med förlåtelse - en kristen kan aldrig säga: det skall du få betala för! Det är ingen kristen gest, för man besegrar skymfen med förlåtelse -, att leva i fred med alla. Detta är kyrkan! Och detta är vad det kristna hoppet utverkar när det antar kärlekens starka och samtidigt ömma konturer. Kärleken är stark och öm.

Då kan man förstå att man inte kan lära sig själv att hoppas. För att få näring behöver hoppet en kropp, där olika kroppsdelar bär upp varandra. Det betyder att om vi hoppas är det för att alla våra bröder och systrar har lärt oss att hoppas och har hållit vårt hopp vid liv. Och bland dessa intas en särskild plats av de små, fattiga, enkla och marginaliserade. Ja, för den som stänger in sig i sin välfärd vet inte vad hoppet är. Det är inte hopp, det är en relativ säkerhet. Den som stänger in sig i sin förnöjdhet eller är nöjd med sig själv vet inte vad hoppet är. De som hoppas är i stället de som varje dag erfar prövningar, osäkerhet och sin egen begränsning. Det är dessa våra syskon som ger oss det vackraste vittnesbördet för de förblir fasta i sin förtröstan på Herren, för de vet att bortom sorg, betryck och dödens oundviklighet, skall han få sista ordet, och det skall vara ett ord av barmhärtighet, liv och frid. Den som hoppas, hoppas en dag få höra dessa ord: "Kom, kom till mig, min broder; kom, kom till mig, min syster, för hela evigheten".

Kära vänner, om det är som vi nyss sade att hoppets naturliga boning är en solidarisk kropp, så när det gäller det kristna hoppet är denna kropp kyrkan, och livsandan och själen i detta hopp är den Heliga Anden. Utan den Heliga Anden kan man inte ha något hopp. Därför uppmanar aposteln Paulus oss att åkalla den ständigt. Det är inte lätt att tro men inte heller att hoppas. Det är svårare att hoppas än att tro. Men när den Heliga Anden bor i våra hjärtan, är det den som låter oss förstå att vi inte skall vara rädda, att Herren är nära och tar hand om oss; och det är han som formar våra gemenskaper i en ständig pingst, som levande tecken på hoppet för den mänskliga familjen.

Redan som små fick vi lära oss att det är fult att skryta. I mitt hemland kallar man dem som skryter ”påfåglar”. Att skryta med vad man är eller har är inte bara en form av högmod utan visar också brist på respekt för andra, särskilt för dem som haft mindre tur än vi. Men i Romarbrevets femte kapitel uppmanar aposteln Paulus oss två gånger att vara stolta. Vad är det då man får vara stolt över? För om han uppmanar oss att vara stolta, då finns det något som det är rätt att vara stolta över. Och hur kan man göra det, utan att sära andra och utan att utesluta någon?

I det första fallet uppmanas vi att vara stolta över den överflödande nåd vi får i Jesus Kristus genom tron. Paulus vill låta oss förstå att om vi lär oss att läsa allt i ljuset av den Heliga Anden, märker vi att allt är nåd. Allt är en gåva. Om vi ser noga efter är det nämligen inte bara vi utan framför allt Gud som verkar i historien och i vårt liv. Han är huvudpersonens, som skapar allt som en kärleksgåva, som spinner sin frälsningsplan och bringar den till fullbordan för oss genom sin son Jesus. Det enda som begärs av oss är att erkänna allt detta, att ta emot det i tacksamhet och att göra det till ett skäl till lovsång, välsignelse och stor glädje. Om vi gör detta är vi i frid med Gud och får erfara frihet. Och denna frid sprids sedan till alla delar av vårt liv och till alla relationer. Vi är i frid med oss själva, i familjen, i vår gemenskap, på jobbet och med de människor vi möter varje dag på vår vandring.

Men Paulus uppmanar oss också att vara stolta över våra lidanden. Det är inte lätt att förstå. Det kan verka som om det inte alls hänger ihop med den frid som just beskrevs. Men i själva verket är det en äkta och sann förutsättning för friden. Den frid som Herren erbjuder och lovar oss är inte en avsaknad av bekymmer, besvikelser, förluster och lidande. Om så vore, om vi lyckades vara i fred, skulle det ändå snart gå över och vi skulle bli förtvivlade. Den frid som springer fram ur tron är i stället en gåva. Den är nåden att erfara att Gud älskar oss och alltid är oss nära, att han inte lämnar oss ensamma en enda stund av vårt liv. Och detta skapar uthållighet, som Paulus säger, för vi vet att också i de svåraste och mest omskakande stunderna är Herrens barmhärtighet och godhet större än allt annat, och att inget kan slita oss bort från hans händer och från gemenskapen med honom.

Därför är det kristna hoppet fast, därför sviker det inte. Det bygger inte på vad vi kan göra eller vara, och inte heller på vad vi kan tro på. Dess grundval, det kristna hoppets grundval, är det mest trofasta och säkra som kan finnas, nämligen den kärlek som Gud själv hyser för var och en av oss. Det är lätt att säga: Gud älskar oss. Det säger vi alla. Men förmår vi alla säga: jag är säker på att Gud älskar mig? Det är inte så lätt. Men det är sant. Detta är roten till vår trygghet, roten till vårt hopp. Och Herren har överflödande utgjutit Anden, som är Guds kärlek, i våra hjärtan, som den som verkar och garanterar, för att den skall kunna nära tron i oss och hålla detta hopp vid liv. Och denna visshet: Gud älskar mig. “I denna svåra stund?” Gud älskar mig. “Och mig, jag som har gjort dessa onda och fula saker?” Gud älskar mig. Denna visshet tar ingen ifrån oss. Och vi måste upprepa det som en bön: Gud älskar mig. Jag är säkert på att Gud älskar mig.

Nu förstår vi varför aposteln Paulus uppmanar oss att alltid vara stolta över allt detta. Jag är stolt över Guds kärlek, för han älskar mig. Hoppet som har getts oss skiljer oss inte från andra, och inte heller gör det att vi ser ner på dem eller marginaliserar dem. Det handlar i stället om en förunderlig gåva för vilken vi är kallade att bli “kanaler”, med ödmjukhet och enkelhet, för alla. Det vi då skall vara allra stoltast över är att ha som fader en Gud som inte gör skillnad på olika människor, som inte utesluter någon, utan öppnar sitt hem för alla människor, med början hos de sista och de avlägsna, för att vi som hans barn skall lära oss att trösta och stötta varandra. Och glöm inte: hoppet sviker inte.

11

I hoppet är vi räddade (jfr Rom 8:19-27)

Ofta frestas vi tro att skapelsen är vår egendom, något som vi kan förfoga över som vi vill och som vi inte behöver svara för. Men i det åttonde kapitlet av Romarbrevet (8:19-27) påminner Paulus om att skapelsen är en underbar gåva som Gud har lagt i våra händer för att vi skall kunna träda in i en relation till honom och se i skapelsen avtrycket av hans kärleksplan, som vi alla är kallade att förverkliga dag för dag.

Men när människan låter sig gripas av egoism förstör hon också de skönaste ting som anförtrotts henne. Så gick det också med skapelsen. Tänk på vattnet. Vattnet är vackert och viktigt. Vattnet ger oss liv, det hjälper oss i allt, men för att utnyttja mineraltillgångarna förorenar man vattnet, man förorenar och förstör skapelsen. Detta är bara ett av många exempel. Genom den tragiska erfarenheten av synden bröts gemenskapen med Gud och vi förlorade den ursprungliga gemenskapen med allt det som omger oss. Till sist har vi så fördärvat och förslavat skapelsen och underkastat den vår egen förgänglighet. När människan bryter gemenskapen med Gud förlorar hon sin ursprungliga skönhet och börjar förfula allt hon har omkring sig. Där förut allt pekade på Skaparen och Fadern och hans gränslösa kärlek, bär det nu det sorgliga spåret av människans högmod och girighet. Människans högmod utnyttjar och förstör skapelsen.

Men Herren lämnar oss inte ensamma. Också i denna sorgliga situation erbjuder han ett nytt perspektiv som handlar om befrielse och frälsning för alla. Detta är vad Paulus betonar med glädje när han uppmanar oss att lyssna till hela skapelsens rop. Om vi lyssnar hör vi att allt omkring oss ropar: själva skapelsen ropar, vi människor ropar, och Anden ropar i oss, i vårt hjärta. Men dessa rop är inte någon steril klagan. Aposteln Paulus förklarar att det är rop i födslovänder. Det är rop från en som lider men som vet att ett nytt liv skall födas. Och i vårt fall är det verkligen så. Vi brottas ännu med följderna av vår synd, och allt omkring oss bär ännu spåren av våra mödor, våra tillkortakommanden, vår envishet. Men samtidigt vet vi att vi har räddats av Herren och att vi redan nu, i oss och i det som omger oss, kan betrakta och försmaka spår av uppståndelsen och påskan som förverkligar en ny skapelse.

Detta är innehållet i vårt hopp. En kristen lever inte utanför världen. En kristen ser i sitt eget liv och i sin omgivning spår av det onda, av egoism och synd. En kristen är solidarisk med den som lider, gråter, är marginaliserad eller förtvivlad. Men på samma gång har den kristne lärt sig att läsa allt detta med påskens ögon, med ögonen hos den uppståndne Kristus. Den kristne vet att vi lever i väntans tid, i en tid av en längtan som överskrider nuet, i fullbordans tid. I hoppet vet vi att Herren med sin barmhärtighet vill hela sårade och förödmjukade hjärtan och allt vad människan har vanställt i sin gudlöshet, och så återskapar han en ny värld och en ny mänsklighet som äntligen försonats i hans kärlek.

Ofta frestas vi kristna av besvikelse och pessimism. Ibland ägnar vi oss åt meningslös klagan eller så är vi tysta och vet inte ens vad vi skall be om, vad vi skall hoppas. Men än en gång får vi hjälp av den heliga anden, som är vårt hoppas andhämtning och ger liv åt vårt hjärtas rop och väntan. Anden ser för oss bortom nuets negativa intryck och visar oss redan nu den nya himmel och den nya jord som Herren förbereder för mänskligheten.

12

Fastan som en hoppets vandring

Allmän audiens · Onsdagen den 1 mars 2017

Med askonsdagen träder vi in i fastans liturgiska tid. Och eftersom vi ägnar dessa katekeser åt det kristna hoppet, tänkte jag idag presentera fastan som en hoppets vandring.

Det är egentligen ett självklart perspektiv, för kyrkan instiftade fastan som en tid av förberedelse för påskan, och innebörden av hela denna tid av fyrtio dagar får sitt ljus av det påskmysterium som den pekar fram på. Vi kan föreställa oss den uppståndne Herren som kallar oss att träda ut ur vårt mörkrer, och vi som börjar vandra till honom, som är ljuset. Fastan är en tid av bot, ja också av späkning, men inte som något självändamål. Det syftar till att låta oss återuppstå med Kristus och att förnya vår dopidentitet, att låta oss återfödas ”ovanifrån”, av

Guds kärlek (jfr *Joh 3:3*). Därför är fastan till sin natur en tid av hopp.

För att bättre förstå vad detta betyder får vi gå tillbaka till israeliternas uttåg ur Egypten, som berättas i bibeln i Andra Mosebok, som också kallas Exodus, uttåg. Utgångspunkten är tillvaron som slavar i Egypten, förtryck och tvångsarbete. Men Herren har inte glömt sitt folk och sitt löfte. Han kallar Mose och med sin starka arm låter han israeliterna tåga ut ur Egypten och leder dem genom öknen till frihetens land. Under denna vandring från slaveri till frihet ger Herren israeliterna lagen, för att fostra dem till att älska honom, den ende Herren, och att älska varandra som syskon. Bibeln visar att detta uttåg var långt och mödosamt. Det varar i 40 symboliska år, en tid som motsvarar en generation. En generation som inför vandringens prövningar ständigt frestas längta tillbaka till Egypten och återvända. Också vi känner alla väl frestelsen att gå tillbaka. Men Herren förblir trogen och dessa stackars människor kommer fram till det utlovade landet under Moses ledning. Hela denna vandring görs i hoppet: hoppet att nå fram till landet, och just i denna bemärkelse är den ett "uttåg" från slaveriet och till friheten. Och dessa 40 dagar är också för oss ett uttåg ur slaveriet, ur synden, till friheten, till mötet med den uppståndne Kristus. Varje steg, varje möda, varje prövning, varje gång vi faller och varje gång vi reser oss upp, allt detta har en mening enbart inom ramen för Guds frälsningsplan. Han vill ge sitt folk livet, inte döden, glädjen och inte lidandet.

Jesu påsk är hans uttåg, som öppnade vägen för oss för att nå det fulla, eviga och saliga livet. För att öppna denna väg var Jesus tvungen att klä av sig sin härlighet, förödmjuka sig och lyda till döden, till döden på ett kors. Att öppna vägen för oss till det eviga livet kostade honom allt hans blod, och tack vare honom har vi räddats från slaveriet under synden. Men det betyder inte att han har gjort allt och att vi inte behöver göra någonting, att han var tvungen att hamna på korset och att vi åker till paradiset i taxi. Så är det inte. Vår frälsning är en gåva från honom, men eftersom det är en kärlekshistoria är vårt "ja" nödvändigt och vi måste dela hans kärlek, så som vår moder Maria och alla helgon efter henne visar.

Detta är fastans dynamik: Kristus går före oss med sitt uttåg, och vi vandrar genom öknen tack vare honom och efter honom. Han har prövats för oss, och han har besekrat frestaren också för oss, men också vi måste bekämpa frestelserna med honom och övervinna dem. Han ger oss sin Andes levande vatten, och vi måste dricka ur hans källa, i sakramenten, i bönen, i tillbedjan. Han är ljuset som besekrar mörkret, och ber oss att ge näring åt den lilla låga som anförtroddes oss den dag vi döptes.

I den bemärkelsen är fastan "ett sakramentalt tecken för vår omvändelse" (*Missale, kollektbön första söndagen i fastan*). Den som vandrar längs fastans väg är alltid på omvändelsens väg. Fastan är ett sakramentalt tecken för vår vandring från slaveri till frihet, som alltid måste förnyas. Det är en krävande vandring, och det skall den vara, för kärleken är krävande, men det är en vandring full av hopp. Ja jag vill rentav säga att fastans uttåg är den vandring där själva hoppet formas. Mödan i att vandra genom öknen, med alla prövningar, frestelser, illusioner och hägringar, allt detta bidrar till att smida ett starkt och hållbart hopp, i likhet med hoppet hos jungfru Maria, som mitt i mörkret i sin sons lidande och död fortsatte tro och hoppas på hans uppståndelse och på att Guds kärlek skulle segra.

Med vårt hjärta öppet för denna horisont träder vi så in i fastan. Vi känner att vi är en del av Guds heliga folk och inleder med glädje denna hoppets vandring.

13

Gläd er i hoppet (jfr *Rom 12:9-13*)

Allmän audiens · Onsdagen den 15 mars 2017

Vi är väl medvetna om att det stora bud som Herren Jesus gett oss är budet att älska: älska Gud med hela vårt hjärta, hela vår själ och hela vår tanke och vår nästa som oss själva (jfr *Matt 22:37-39*). Vi är alltså kallade till kärlek och till nästankärlek. Och detta är vårt högsta kall. Men till detta kall hör också glädjen i det kristna

hoppet. Den som älskar har hoppets glädje att få komma fram till och möta den stora kärlek som Herren är.

I Romarbrevets tolfte kapitel varnar Paulus oss: det finns en risk att vår kärlek, vår nästankärlek, blir hyckleri. När sker detta? Och hur kan vi vara säkra på att vår kärlek är uppriktig och att vår nästankärlek är autentisk? Att vi inte bara låtsas älska och att vår kärlek inte bara är en tv-såpa utan en uppriktig och stark kärlek.

Hyckleriet kan smyga sig in var som helst, också i vårt sätt att älska. Det händer när vår kärlek drivs av självishet och personliga intressen. Så är det om vi engagerar oss i hjälpverksamhet som syftar till att visa upp oss själva eller för att vi skall känna oss tillfredsställda: ”Så duktig jag är!” Nej, detta är hyckleri! Så är det också när vi siktar in oss på sådant som syns, för att visa upp vår intelligens och vår förmåga. Bakom allt detta finns en falsk och förrädisk tanke, nämligen att om vi älskar är det för att vi är goda. Som om kärleken skapas av människan som en produkt av vårt hjärta. Men kärleken är först och främst en nåd, en gåva. Att förmå älska är en gåva från Gud, och vi måste be om den. Och han ger den gärna, om vi ber om den. Kärleken är en nåd. Den består inte i att visa vad vi är, utan vad Herren ger och som vi tar emot. Den kan inte uttryckas i mötet med andra om den inte först uppstått ur mötet med Jesu milda och barmhärtiga ansikte.

Paulus uppmanar oss att erkänna att vi är syndare, och att också vårt sätt att älska präglas av synden. Men på samma gång förkunnar han något nytt och förkunnar ett nytt hopp: Herren öppnar för oss en befrielsens och frälsningens väg. Den består i att också vi kan leva kärlekens stora bud och bli redskap för Guds kärlek. Det sker när vi låter den uppståndne Kristus bota och förnya vårt hjärta. Den uppståndne Herren som lever mitt ibland oss, som lever med oss, förmår bota vårt hjärta. Han gör det om vi ber honom göra det. Det är han som mitt i vår litenhet och fattigdom låter oss erfara Faderns medlidande och fira hans kärleks under. Och då förstår vi att allt vad vi kan göra för andra bara är svaret på vad Gud har gjort och fortsätter göra för oss. Ja det är Gud själv som tar sin boning i vårt hjärta och i vårt liv och fortsätter att vara nära och tjäna alla dem som vi möter varje dag på vår vandring, med början hos de fattigaste och mest behövande där han känner igen sig mest av allt.

Därför vill Paulus inte främst förebrå oss utan snarare uppmuntra oss och ge nytt liv åt hoppet i oss. Det kan hända oss alla att vi upplever att vi inte lever kärleksbudet till fullo eller så som vi borde. Men också detta är en nåd, för det låter oss förstå att vi inte själva förmår älska på riktigt. Vi behöver Herren som ständigt förnyar denna gåva i vårt hjärta genom erfarenheten av hans gränslösa barmhärtighet. Därför är det dags att vi på nytt uppskattar alla små ting, enkla och vardagliga ting; då skall vi förmå älska andra så som Gud älskar dem, vilja deras bästa, vilket är att de blir heliga, Guds vänner. Vi skall vara glada över att få vara nära den som är fattig och ödmjuk, så som Jesus gör med var och en av oss när vi är långt borta från honom, över att böja oss över våra syskons fötter, så som han, den gode samariern, gör med var och en av oss, med sitt medlidande och sin förlåtelse.

Kära bröder och systrar, vad aposteln Paulus talar om är, för att använda hans egna ord, hur man man kan glädja sig i hoppet (*Rom 12:12*). Ja, hoppets glädje, för vi vet att i alla omständigheter, också de allra svåraste, och också i våra misslyckanden, sviker Guds kärlek oss aldrig. Därför skall vi låta hans nåd och trohet besöka och ta sin boning i vårt hjärta och leva i det glädjefulla hoppet att återgälda våra syskon så gott vi kan för allt det som vi får av honom varje dag.

14

Ett hopp som bygger på Ordet (jfr *Rom 15:1-6*)

Allmän audiens · Onsdagen den 22 2017

De senaste veckorna har aposteln Paulus hjälpt oss förstå vad det kristna hoppet består i. Vi har sagt att det inte var fråga om optimism utan om något annat. Och Paulus hjälper oss att förstå detta. Idag gör han det genom att förknippa hoppet med två inställningar som är viktiga för vårt liv och för vår troserfarenhet: ”uthållighet” och ”tröst” (vers 4, 5). I Romarbrevets femtonde kapitel nämns de två gånger: första gången syftar de på Skriften,

andra gången på Gud själv. Vilken är deras djupaste och sannaste innebörd? Och på vilket sätt kastar de ljus över vad hoppet är?

Uthållighet kan man också definiera som tålamod. Det är förmågan att uthärda, att bära på sina axlar, att förbli trogen också när bördan tycks bli alltför stor och outhärdlig, och vi frestas att fördöma och överge allt och alla. Tröst å sin sida är nåden att förmå uppfatta och visa Guds närvaro och medlidsamma närvaro och gärning i alla situationer, också de som allra mest präglas av besvikelse och lidande. Paulus påminner oss att uthållighet och tröst förmedlas till oss på ett särskilt sätt av skriften (vers 4), dvs bibeln. Först och främst gör Guds ord så att vi riktar blicken mot Jesus för att lära känna honom bättre, efterlikna honom och likna honom allt mer. För det andra avslöjar Ordet att Herren verkligen är ”uthållighetens och tröstens Gud” (vers 5), som alltid förblir trogen sin kärlek till oss. Han är alltså uthållig i sin kärlek till oss, han tröttnar aldrig på att älska oss! Och han tar hand om oss, täcker våra sår med sin godhets och sin barmhärtighets smekning. Han tröstar oss. Han tröttnar inte heller på att trösta oss.

I det perspektivet förstå man också vad Paulus säger i början: ”Vi som är starka är skyldiga att hjälpa de svaga med deras bördor och får inte tänka på oss själva” (vers 1). Uttrycket ”vi som är starka” kan verka anspråksfullt, men enligt evangeliets logik vet vi att det inte är så. Tvärtom, vår kraft kommer inte från oss utan från Herren. Den som får erfara Guds trogna kärlek och hans tröst i sitt liv kan, ja måste hjälpa dem som är svagare och hjälpa dem att bära sin bräcklighet. Om vi är nära Herren har vi den kraft som krävs för att hjälpa svaga och behövande och för att trösta dem och ge dem kraft. Men för den skull skall vi inte känna oss särskilt duktiga, för vi är bara en ”kanal” som förmedlar Herrens gåvor. Vad Herren ber oss om är att bli människor som ”sår” hopp med kraften och förmågan att trösta. Idag behöver man så hopp, men det är inte lätt...

Frukten av denna livsstil är inte en gemenskap där somliga är utgör ett ”A-lag” av starka människor och ett ”B-lag” med de svaga. Frukten är i stället, som Paulus säger, att ”uthållighetens och tröstens Gud gör oss eniga efter Kristi Jesu vilja” (vers 5). Guds Ord ger näring åt ett hopp som tar sig uttryck i att man delar med sig och hjälper varandra. För också den som är ”stark” får förr eller senare uppleva bräcklighet och behov av andras hjälp. Och i svagheten kan man ändå alltid ge ett leende och en hjälpande hand åt en behövande broder. Och i en sådan gemenskap ”prisar alla med en mun vår herre Jesu Kristi Gud och fader” (vers 6). Men allt detta blir möjligt enbart om man sätter Kristus och hans ord i mittpunkten, för han är den ”starke”, han är den som ger oss kraft, tålamod, hopp och tröst. Han är det ”starka syskon” som tar hand om var och en av oss. Vi behöver alla bäras på den Gode Herdens axlar och känna oss insvepta i hans ömma och omsorgsfulla blick.

Kära vänner, vi kommer aldrig att tacka Gud nog för att han gett oss sitt Ord som är närvarande i bibeln. Det är där som vår Herres Jesu Kristi fader uppenbarar sig som ”uthållighetens och tröstens Gud”. Och det är där som vi blir medvetna om att vårt hopp inte bygger på vår egen förmåga och kraft utan på Guds stöd och hans kärleks trohet, på Guds kraft och tröst.

15

Att hoppas, trots allt (jfr Rom 4:16-25)

Allmän audiens · Onsdagen den 29 mars 2017

Romarbrevets fjärde kapitel ger oss en stor gåva. Vi är vana vid att se på Abraham som vår fader i tron. Aposteln Paulus visar oss att Abraham är vår fader i hoppet, inte bara i tron. För i hans liv han vi redan urskilja en förkunnelse av uppståndelsen, av det nya livet som besestrar det onda och själva döden.

Romarbrevet säger att Abraham trodde på Gud ”som ger de döda liv och talar om det som ännu inte finns som om det redan fanns” (Rom 4:17) och förklarar sedan: ”Han sviktade inte i tron då han tänkte på att hans egen kropp var utan livskraft – han var omkring hundra år gammal – och att Saras moderssköte var dött” (Rom 4:19). Detta är en erfarenhet som också vi är kallade att genomleva. Den Gud som uppenbarar sig för Abraham

är den Gud som räddar, den Gud som leder ut ur förtvivlan och död, den Gud som kallar till livet. I Abrahams liv blir allt en hymn till Gud som befriar och ger nytt liv. Allt blir profetia. Det blir det får oss, vi som nu erkänner och firar att allt detta fullbordats i påskens mysterium. För Gud har uppväckt vår herre Jesus från de döda (jfr *Rom 4:24*), för att också vi skall kunna gå från döden till livet i honom. Därför kan man verkligen säga att Abraham är en ”fader för många folk”, för han strålar som en förkunnelse av en ny mänsklighet – vi! –, som återlösts av Kristus från synden och en gång för alla letts in i Guds kärleks omfamning.

Här hjälper Paulus oss att förstå bättre det nära bandet mellan tro och hopp. Han säger nämligen att “där allt hopp var ute höll Abraham fast vid hoppet och trodde” (*Rom 4:18*). Vårt hopp vilar inte på mänskliga resonemang, förutsägelser och försäkringar. Det uppträder där allt hopp är ute, där det inte längre finns något att hoppas på, så som hände med Abraham, när han stod inför döden och hustrun Sara var ofruktbar. Slutet närmade sig för dem, de kunde inte få några barn, och i det läget trodde Abraham och hoppades där allt hopp var ute. Detta stora hopp har sina rötter i tron, och just därför förmår det överskida allt annat hopp. Ja, för det bygger inte på vårt ord utan på Guds ord. Också i denna bemärkelse är vi alltså kallade att följa Abrahams förebild, som trots att allt tycktes vara dödsdömt litade på Gud, ”förvissad om att det Gud har lovat kan han också infria” (*Rom 4:21*). Men är vi övertygade om detta? Är vi övertygade om att Gud älskar oss och att han vill fullborda vad han har lovat? Men vilket pris måste vi betala för detta? Det enda priset är att “öppna vårt hjärta”. Öppna era hjärtan, och denna Guds kraft skall bära er framåt, göra underverk och lära er vad hoppet är. Detta är det enda priset: att öppna hjärtat för tron. Han skall göra resten.

Detta är vårt hoppas paradox och samtidigt dess starkaste beståndsdel. Det är ett hopp som mänskligt sett tycks osäkert och oförutsägbart, men som inte sviker ens inför döden, när den som lovar är uppståndelsens och livets Gud. Det är inte vem som helst som lovar. Den som lovar är uppståndelsens och livets Gud.

Kära bröder och systrar, låt oss idag be Herren om nåden att inte vila på vår egen säkerhet och förmåga utan på det hopp som springer fram ur Guds löfte, som verkliga barn till Abraham. När Gud lovar något, fullbordar han vad han har lovat. Han sviker aldrig sitt löfte. Och så skall vårt liv fyllas av ett nytt ljus i medvetandet om att han som har återuppväckt sin son också skall återuppväcka oss och göra oss till ett med honom, tillsammans med alla våra syskon i tron. Vi tror alla. Här är vi alla på Petersplatsen, vi prisar Herren, sjunger Fader vår, och sedan tar vi emot välsignelsen... Men allt detta förgår. Men detta är också ett löfte om hopp. Om vi idag har ett öppet hjärta försäkrar jag er att vi skall mötas på himlens torg som aldrig förgår. Detta är Guds löfte, och detta är vårt hopp, om vi öppnar vårt hjärta.

16

Svara var och en som kräver besked om vårt hopp (jfr *1 Pet 3:8-17*)

Allmän audiens · Onsdagen den 5 april 2017

Aposteln Petrus brev är otroligt rikt. Man måste läsa det en, två eller tre gånger för att förstå denna rikedom. Det ger en väldig tröst och frid och låter oss förstå att Herren alltid är oss nära och aldrig överger oss, särskilt i vårt livs komplicerade och svåra stunder. Men vilken är hemligheten i detta brev, och framför allt i dess tredje kapitel?

1. Dess hemlighet ligger i att denna text har sina rötter i påskan, i hjärtat av det mysterium som vi snart skall fira, och så låter oss förnimma allt det ljus och den glädje som springer fram ur Kristi död och uppståndelse. Kristus har verkligen uppstått, och många folk använder en vacker påskhälsning på påskdagen: ”Kristus är uppstånden! Kristus är uppstånden!”. Det är bra att påminna oss att Kristus är uppstånden, att han lever och har sin boning mitt ibland oss. Det är därför som aposteln Petrus med kraft uppmanar oss att tillbe honom i våra hjärtan (jfr vers 15) Där tog Herren sin boning när vi döptes, och därifrån fortsätter han att förnya oss och vårt liv genom att fylla oss med sin kärlek och sin Andens fullhet. Därför uppmanar aposteln oss att ”svara var och en som kräver besked om vårt hopp” (jfr vers 16): vårt hopp är ingen tanke eller känsla, den är ingen

mobilttelefon, den är en väldig rikedom! Vårt hopp är en person, det är Herren Jesus som vi ser levande och närvarande i oss och våra syskon, för Kristus är uppstånden. Under påskdagarna hälsar de slaviska folken så, i stället för att säga ”god dag” eller ”god kväll” säger de ”Kristus är uppstånden!”, ”Christos voskrese!” säger de till varandra, och de är glada över att säga det.

2. Då förstår vi att angående detta hopp skall vi inte bara svara rent teoretiskt utan framför allt genom vår livs vittnesbörd, både i och utanför den kristna gemenskapen. Om Kristus lever och bor i oss, i vårt hjärta, då måste vi också låta honom bli synlig, inte dölja honom, och låta honom verka i oss. Det betyder att Herren Jesus allt mer måste bli vår förebild, en förebild för vårt liv, och att vi måste lära oss att uppföra sig så som han uppförde sig, att göra vad Jesus gjorde. Det hopp som bor i oss får inte förbli dolt i oss, i vårt hjärta. Det vore ett svagt hopp, som inte vågar komma ut och visa upp sig. Vårt hopp, som vi läser i Psaltarspsalm 33 som Petrus citerar, måste nödvändigtvis komma ut och ta sig uttryck i ömhet, respekt och välvilja gentemot vår nästa, och rentav göra så att vi förlåter dem som gjort oss något ont. En människa utan hopp förmår inte förlåta, förmår inte ge förlåtelsens tröst och inte heller ta emot trösten i att förlåta. Ja, för så gjorde Jesus, och fortsätter att göra så genom dem som bereder plats för honom i sina hjärtan och sina liv, medvetna om att man inte kan besegra ont med ont, utan bara med ödmjukhet, barmhärtighet och mildhet. Maffian tror att man kan besegra ont med ont, och därför ägnar de sig åt hämnd och allt det onda som vi alla vet. Men de vet inte vad ödmjukhet, barmhärtighet och mildhet är. För maffian har inget hopp.

3. Därför säger Petrus att det är ”bättre lida för goda gärningar, om det är Guds vilja, än för onda” (vers 17). Det betyder inte att det är bra att lida, utan att när vi lider för det goda, är vi i gemenskap med Herren, som har accepterat att lida och korsfästas för vår frälsning. När också vi, i vårt livs små eller stora omständigheter, accepterar att lida för det goda, är det som om vi sådde uppståndelsens och livets utsäde omkring oss, som om vi lät påskens ljus stråla i mörkret. Och därför uppmanar oss Petrus oss att alltid ”välsigna” (vers 9). Välsignelsen är inte bara en formalitet, den är inte bara en artighet utan en stor gåva som vi har fått ta emot och som vi kan dela med våra syskon. Den är förkunnelsen om Guds kärlek, en gränslös kärlek, som aldrig tar slut och som är den verkliga grundvalen för vårt hopp.

Kära vänner, vi förstår också varför aposteln Petrus säger att vi är ”saliga” när vi får lida för rättvisan (jfr vers 14). Det är inte bara moralisk asketism. Det är för att varje gång som vi försvarar fattiga och marginaliserade människor och inte svarar med ont på det onda, utan istället förlåter, utan att hämnas, förlåter och välsignar; varje gång vi gör detta skiner vi som levande och strålande tecken för hoppet, och så blir vi redskap för tröst och frid, enligt Guds hjärta. Låt oss fortsätta så, med ömhet, mildhet, älskvardhet, och med att göra dem gott som inte tycker om oss eller som gör oss ont.

17

Världens hopp och korsets hopp (jfr *Joh 12:24-25*)

Allmän audiens · Onsdagen den 12 april 2017

På Palmsöndagen minns vi Jesu intåg i Jerusalem medan lärjungarna och en stor skara jublade. Dessa människor fäste stora förhoppningar vid Jesus. Många förväntade sig att han skulle utföra under och stora tecken, visa upp sin makt och rentav befria dem från den fientliga ockupationsmakten. Vem av dem kunde ana att Jesus kort därpå skulle förödmjukas, dömas och dödas på korset? De jordiska förhoppningarna hos dessa människor rasade inför korset. Men vi tror att det är just i den korsfäste som vårt hopp är pånyttfött. Det jordiska hoppet rasar inför korset, men där återföds nya hopp, hopp som varar för alltid. Det hopp som föds ur korset är an-norlunda. Det är olikt de hopp som rasar, världens hopp. Men vad är det fråga om för hopp? Vilket är det hopp som föds av korset?

Vi kan få hjälp att förstå det av vad Jesus själv säger efter att ha tågat in i Jerusalem: ”Om vetekornet inte faller i jorden och dör förblir det ett ensamt korn. Men om det dör ger det rik skörd” (*Joh 12:24*). Vi kan försöka tänka

på ett korn eller ett litet utsäde som faller ned i jorden. Om det förblir slutet i sig självt händer ingenting. Men om det i stället går sönder och öppnar sig, då ger det liv åt en grodd, en växt, och växten skall bära frukt.

Jesus kom med ett nytt hopp till världen. Han gjorde det som ett vetekorn: han gjorde sig helt liten, som ett vetekorn. Han lämnade sin himmelska härlighet för att komma till oss. Han ”föll i jorden”. Men det räckte ännu inte. För att bära frukt levde Jesus kärleken ända till slutet och lät sig brytas av döden som ett vetekorn låter sig brytas under jorden. Just där, när han var som allra lägst – vilket också är kärlekens högsta punkt – grodde hoppet. Om någon av er frågar: ”Hur föds hoppet” svarar jag ”ur korset. Se på korset, se på den korfäste Kristus, och därifrån skall du nås av ett hopp som inte försvinner, som varar till det eviga livet”. Och detta hopp grodde just genom kärlekens kraft, för ”allt bär den, allt tror den, allt hoppas den” (1 Kor 13:7). Kärleken som är Guds liv har förnyat allt vad den har rört vid. Så har Jesus förvandlat vår synd till förlåtelse genom att ta den på sig i påsken. Hör noga på hur den förvandlingen är som påsken genomför: Jesus har förvandlat vår synd till förlåtelse, vår död till uppståndelse, vår rädsla till förtröstan. Det är därför som vårt hopp föds och ständigt återföds där på korset. Det är därför som allt vårt mörker kan förvandlas till ljus med Jesus, varje nederlag till seger, varje besvikelse till hopp. Varje? Ja, varje. Hoppet övervinner allt, för det föds ur kärleken hos Jesus som har gjort sig till ett vetekorn i jorden och dött för att ge liv och av det livet, som är fullt av kärlek, kommer hoppet.

När vi väljer Jesu hopp upptäcker vi stegvis att vetekornets och den ödmjuka kärlekens livsstil segrar. Det finns ingen annan väg för att besegra det onda och ge hopp åt världen. Men ni kanske säger: ”Nej, det är en förlorares livsstil! Det kan verka så, för den som älskar förlorar makt. Har ni tänkt på det? Den som älskar förlorar makt, den som ger, den som ger bort något, och att älska är en gåva. Vetekornet som dör och den ödmjuka kärleken, den logiken är Guds väg, och enbart den bär frukt. Det ser vi också i oss själva. Äger man något vill man ha något annat. Jag har skaffat mig något och genast vill jag ha något större, och så vidare, och jag är aldrig nöjd. Det är en ond törst! Ju mer du har, desto mer vill du ha. Den som är glupsk är aldrig mätt. Jesus säger det klart och tydligt: ”Den som älskar sitt liv förlorar det” (Joh 12:25). Du som är glupsk vill ha så mycket men... du skall förlora allt, också ditt liv. Den som älskar det som är hans och lever själviskt blåser bara upp sig och förlorar. Den som i stället accepterar och är tjänstvillig lever på Guds sätt. Den är segrande, räddar sig själv och andra och blir ett utsäde för hopp för världen. Det är bra att hjälpa och tjäna andra. Kanske blir vi tröttna. Men livet är sådant, och hjärtat fylls av glädje och hopp. Detta är kärlek och hopp tillsammans: att tjäna och ge.

Visst är det så att sann kärlek går genom korset och offret som för Jesus. Korset är en nödvändig väg men det är inte målet, det är en väg. Målet är härligheten, så som påsken visar oss. Och här får vi hjälp av en annan vacker bild som Jesus gav sina lärjungar under den sista måltiden: ”När en kvinna skall föda har hon det svårt, för hennes stund har kommit. Men när hon har fött sitt barn minns hon inte längre sina plågor i glädjen över att en människa har fötts till världen” (Joh 16:21). Så är det: att ge livet, inte äga det. Detta är vad mammor gör: de ger ett nytt liv, de lider, men sedan är de glada och lyckliga för de har fött ett nytt liv. Det ger glädje. Kärleken föder livet och ger rentav en mening åt smärtan. Kärleken är den motor som låter vårt hopp gå framåt. Och var och en av oss kan fråga sig själv: ”Älskar jag? Lär jag mig varje dag att älska mer?”, för kärleken är den motor som låter vårt hopp gå framåt.

Kära bröder och systrar, låt oss under påskens dagar av kärlek omfamnas av Jesu mysterium när han liksom vetekornet dör och ger oss livet. Han är vårt hoppets utsäde. Låt oss betrakta den korsfäste, som är hoppets källa. Stegvis skall vi förstå att hoppas med Jesus är att lära sig att redan nu se växten i sädeskornet, påsken i korset, livet i döden.

18

Den uppståndne Kristus är vårt hopp (jfr 1 Kor 15)

Allmän audiens · Onsdagen den 19 april 2017

Idag tänkte jag tala om den uppståndne Kristus, vårt hopp, så som han presenteras av aposteln Paulus i det

första korintierbrevet (jfr kapitel 15).

Paulus vill reda ut en fråga som säkert stod i centrum av diskussionerna i gemenskapen i Korint. Uppståndelsen är det sista ämnet som tas upp i brevet, men troligen är det det viktigaste. Allt vilar nämligen på denna förutsättning.

När Paulus talar till sina kristna utgår han från ett odiskutabelt faktum, som inte är resultatet av någon vis mans funderingar utan ett faktum, ett enkelt faktum som har inträffat i några personers liv. Där uppstår kristendomen. Den är ingen ideologi eller filosofiskt system. Den är en trosvandring som utgår från en händelse, som bevitnats av Jesu första lärjungar. Paulus sammanfattar det så här: Jesus har dött för våra synder, begravts, och på den tredje dagen har han uppstått och visat sig för Petrus och de tolv (jfr *1 Kor 15:3-5*). Detta är det faktum vi talade om: han har dött, begravts, uppstått och visat sig. Jesus lever alltså! Detta är kärnan i det kristna budskapet.

När Paulus förkunnar denna händelse, som är trons kärna, betonar Paulus särskilt den sista delen av påskens mysterium, det faktum att Jesus har uppstått. Om allt hade tagit slut med döden skulle vi i honom haft en förebild för total självutgivelse, men detta skulle inte kunna ge oss tro. "Han var en hjälte". Nej! Han dog, men han återuppstod. Tron föds ur uppståndelsen. Att acceptera att Kristus har korsfäst och dött är ingen trosakt, det är ett historiskt faktum. Men att tro att han har uppstått är en trosakt. Vår tro föds på påskdagens morgon. Paulus räknar upp de människor som den uppståndne Jesus visat sig för (jfr vers 5-7). Här har vi en kort sammanfattning av alla påskberättelser och av alla de människor som mött den uppståndne. Först på listan står Kefas, Petrus, och de tolv, sedan "femhundra bröder", varav många kunde ännu bära fram sitt vittnesbörd, och sedan nämns Jakob. Sist på listan – som den mest ovärdige av dem alla – är han själv. Paulus säger om sig själv: "ett ofullgånget foster" (jfr vers 8).

Paulus använder detta uttryck för hans personliga historia är dramatisk. Han var ingen oskyldig ministrant, han förföljde kyrkan och var stolt över vad han trodde på. Han kände sig som en förverkligad människa med en tydlig idé om vad livet med sina plikter var för något. Men i denna perfekta tavla – allt var perfekt i Paulus, han visste allt – i denna perfekta livstavla hände en dag något som var helt oförutsägbart: mötet med den uppståndne Jesus på vägen till Damaskus. Där var det inte bara en människa som föll till marken. Det var en människa som greps av en händelse som skulle vända upp och ner på livets mening. Förföljaren blev apostel. Varför? För jag har sett den levande Jesus! Jag har sett den uppståndne Jesus Kristus! Detta är grundvalen för Paulus tro, liksom för apostlarnas tro, kyrkans tro, vår tro.

Det är bra att komma ihåg att kristendomen i grund och botten är detta. Den är inte bara vårt sökande efter Gud – ett sökande som är ganska vacklande – utan Guds sökande efter oss. Jesus har tagit tag i oss, gripit tag i oss, erövrat oss för att aldrig mer överge oss. Kristendomen är nåd, den är överraskning, och därför förutsätter den ett hjärta som förmår häpnas. Ett stängt hjärta, ett rationalistiskt hjärta förmår inte häpnas och kan inte förstå vad kristendomen är. För kristendomen är nåd, och nåd är något som man bara kan ta emot, och som man möter i mötets häpnad.

Även om vi alla är syndare – och det är vi –, även om våra goda föresatser blivit kvar på pappret, eller om vi ser på vårt liv och märker att vi samlat på oss mängder av misslyckanden... På påskdagens morgon kan vi göra som de människor som evangeliet talar om: gå till Kristi grav, se att den stora stenen välts undan och tänka att Gud håller på att förverkliga en oväntad framtid för mig, för oss alla. Gå till vår grav: vi har alla litet av den i oss. Gå till den, och se hur Gud förmår återuppstå därifrån. Här är lycka, glädje, liv, där alla bara trodde att det fanns sorg, nederlag och mörker. Gud låter sina vackraste blommor växa mitt bland de torraste stenarna.

Att vara kristen är att inte utgå från döden utan från Guds kärlek till oss, som har besegrat vår ärkefiende. Gud är större än intet, och det räcker att tända ett ljus för att övervinna den mörkaste av alla nätter. Paulus ropar, med ord från profeterna: "Död, var är din seger? Död, var är din udd?" (ver 55). Låt oss bära detta rop i vårt hjärta. Och om någon undrar varför vi ler och tålmodigt delar med oss, kan vi svara att Jesus fortfarande är här, att han fortsätter vara levande mitt ibland oss, att Jesus är här, på torget, med oss, han lever och har uppstått.

«Jag är med er alla dagar till tidens slut» (*Matt 28, 20*): löftet som ger hopp

Allmän audiens · Onsdagen den 26 april 2017

“Jag är med er alla dagar till tidens slut” (*Matt 28:20*). Dessa Matteusevangeliets sista ord för tanken till den profetiska förkunnelse vi finner i dess början: ”Man skall ge honom namnet Immanuel (det betyder: Gud med oss)” (*Matt 1:23*; jfr *Jes 7:14*). Gud skall vara med oss, alla dagar, ända till tidens slut. Hela evangeliet rymms mellan dessa bägge citat, ord som förmedlar Guds mysterium. Hans identitet är ”att vara med”: han är inte en isolerad Gud, han är en Gud-med, särskilt med oss, med människan. Vår Gud är ingen frånvarande Gud som kidnappats av en avlägsen himmel. Han är en Gud som älskar människan så ömt att han inte förmår skilja sig från henne. Vi människor är bra på att klippa av band och riva broar. Inte han. Om vårt hjärta svalnar fortsätter hans att brinna. Vår Gud följer oss alltid, också om vi olyckligtvis glömmer bort honom. På gränsen som skiljer otro från tro är det avgörande att upptäcka att man älskas och åtföljs av vår Fader, att man aldrig lämnas ensam av honom.

Vår tillvaro är en valfärd, en vandring. Också de som drivs av ett rent mänskligt hopp erfar horisontens förföljelse som driver dem att utforska världar som de ännu inte känner. Vår själ är en själ på resa. Bibeln är full av berättelser om pilgrimer och resenärer. Abrahams kall börjar med denna befallning: ”Lämna ditt land” (*1 Mos 12:1*). Patriarken lämnar då den del av världen som han kände väl och som var en av civilisationens vagnar på den tiden. Allt talade för att hans resa var meningslös. Ändå ger Abraham sig av. Man blir inte mogna män och kvinnor om man inte känner horisontens lockelse: gränsen mellan himmel och jord som begär att nås av ett folk av vandrare.

Under sin vandring i världen är människan aldrig ensam. Särskilt den kristna människan känner sig aldrig övergiven, för Jesus lovar inte bara att vänta på oss vid vår långa resas slut, utan också att vara med oss varje dag.

Hur länge skall Gud fortsätta att bry sig om människan? Hur länge skall Herren Jesus, som vandrar med oss, bry sig om oss? Evangeliets svar lämnar inget utrymme för tvivel: till tidens slut. Himmel och jord skall förgås, mänskliga förhoppningar skall grusas, men Guds ord är större än allt och skall inte förgås. Och han skall vara Gud med oss, Guden Jesus som vandrar med oss. Det skall inte finnas en dag i vårt liv då Guds hjärta inte skall bekymra sig för oss. Han bryr sig om oss, och vandrar med oss. Varför gör han det? Helt enkelt för att han älskar oss. Och Gud skall säkert se efter alla våra behov, han skall inte överge oss i prövningens och mörkrets tid. Denna visshet vill ta sin boning i vår själ för att aldrig slockna. Någon kallar den ”Försynen”. Det vill säga Guds närhet, Guds kärlek, Gud som vandrar med oss kallas också ”Guds försyn”. Han tar hand om vårt liv.

Det är ingen slump att det finns en kristen symbol för hoppet som jag tycker mycket om: ankaret. Det uttrycker att vårt hopp inte är något vagt. Det skall inte blandas ihop med de föränderliga känslorna hos dem som vill förbättra denna världen med sin egen viljestyrka. Det kristna hoppet har nämligen sina rötter inte i framtidens lockelser utan i vissheten om vad Gud har lovat och förverkligat i Jesus Kristus. Han har lovat att han aldrig skall överge oss. Inledningen av varje kallelse är ”följ mig”, och så lovar han att alltid gå före oss. Varför skulle vi då vara rädda? Med detta löfte kan de kristna gå vart som helst. Också när vi går genom skadade delar av världen där det inte går bra är vi bland dem som också där fortsätter att hoppas. Psaltarpsalmen säger: ”Inte ens i den mörkaste dal fruktar jag något ont, ty du är med mig” (*Ps 23:4*). Det är just där det är mörkt som man måste tända ett ljus. Låt oss återvända till ankaret. Vår tro är ankaret i himlen. Vårt liv är förankrat i himlen. Vad måste vi göra? Hålla fast vid repet: det är där hela tiden. Och vi kan fortsätta framåt för vi vet att vårt liv har ett ankare i himlen, på den strand dit vi skall anlända.

Ja om det enda vi kunde lita på var våra egna krafter skulle vi ha alla skäl till att vara besvikna och känna oss besegrade, för världen gör ofta motstånd mot kärlekens lagar. Den föredrar ofta egoismens lagar. Men om vissheten att Gud inte överger oss överlever i oss, vissheten att Gud älskar oss och denna värld ömt, då förändras genast perspektivet. “Homo viator, spe erectus” [den resande människan är en människa som står upp],

sade man under antiken. Längs vandringen hjälper Jesu löfte "jag är med er" att stå upp, i hopp, i förtröstan på att Gud är god och redan arbetar på att förverkliga vad som tycks mänskligt sett omöjligt, för ankaret är där, på himlens strand.

Det heliga folket som är troget Gud är människor som står upp, homo erectus, och vandrar, homo viator, i hoppet. Och vart det än går, vet det att Guds kärlek har gått före. Det finns ingen del av världen som kan dra sig undan den uppståndne Kristi seger. Och vilken är den uppståndne Kristi seger? Det är kärlekens seger.

20

Hoppets moder

Allmän audiens · Onsdagen den 10 maj 2017

I denna vandring genom katekeser om det kristna hoppet skall vi idag se på Maria, hoppets moder. Maria har gått genom mer än en natt under sin vandring som moder. Redan när hon nämns för första gången i evangeliernas historia framträder hon som en person i ett drama. Det var inte lätt att svara "ja" på ängelns inbjudan. Ändå svarar denna kvinna i sin första ungdom med mod, fast hon inte visste något om vilket öde som väntade henne. I den stunden ser vi Maria som en av vår världs många mödrar, som kan vara extremt modiga när det gäller att ta emot i sitt sköte en ny människa som skall födas.

Detta "ja" är det första steget på en lång lista av lydnad som följer hennes väg som moder. I evangelierna framträder Maria som en tystlåten kvinna, som ofta inte förstår helt och fullt vad som sker omkring henne, men som mediterar över varje ord och händelse i sitt hjärta.

I denna inställning ser vi en särskilt fin del av Marias psykologi: hon är inte en kvinna som blir deprimerad inför livets ovisshet särskilt när inget verkar gå som det skall. Hon är inte heller en kvinna som protesterar våldsamt och förbannar livsödet som ofta visar oss ett fientligt anlete. I stället är hon en kvinna som lyssnar. Glöm inte att det finns ett viktigt band mellan hopp och lyssnande, och Maria är en kvinna som lyssnar. Maria tar emot tillvaron så som den är given, med sina lyckliga dagar men också med sina tragedier som vi aldrig skulle ha velat möta. Ända till Marias mörkaste natt, då hennes son spikas fast på korsets trä.

Fram till den dagen hade Maria nästan försvunnit från evangeliernas berättelser. De tycks antyda att hennes närvaro sakta fördunklas, att hon står stum inför mysteriet hos en Son som lyder sin Fader. Men Maria framträder på nytt i den viktigaste stunden, då en stor del av vännerna skingrats av rädsla. Mödrar sviker inte, och i den stunden, nedanför korset, kan ingen av oss säga vilket lidande som var värst: det hos en oskyldig man som dör på korset, eller lidandet hos en moder som följer sin sons sista stunder i livet. Evangelierna är lakoniska och extremt diskreta. De anger bara med ett enkelt verb att modern var där: hon "stod" (*Joh 19:25*). Hon stod. De säger inget om hennes reaktion, om hon grät eller inte grät, inte ens ett penseldrag för att beskriva hennes lidande. Dessa detaljer har fyllts ut av fantasin hos diktare och målare som gett oss bilder som trätt in i konst- och litteraturhistorien. Men evangelierna säger bara: hon "stod". Hon stod där, i den svåraste stunden, i den grymmaste stunden, och led med sin son. Hon "stod".

Maria "stod", hon var helt enkelt där. Åter ser vi den unga kvinnan från Nasaret, vars hår grånat med årens gång, som ännu har att göra med en Gud som man inte kan göra annat än att ta emot, och med ett liv som nått till det tätaste mörkrets tröskel. Maria "stod" i det täta mörkret, men hon "stod". Hon gick inte sin väg. Maria är där, troget närvarande, varje gång när det gäller att hålla ett ljus levande där det är dis och dimma. Inte ens hon känner till det öde av uppståndelse som hennes son i den stunden skulle öppna för alla oss människor. Hon är där av trohet mot planen hos den Gud vars tjänare hon sade sig vara den första dagen hon kallades, men också på grund av instinkten hos en moder som helt enkelt lider, varje gång som där finns en son som genomgår ett lidande. Mödrarnas lidande: vi har alla lärt känna starka kvinnor som har fått ta itu med mycket lidande hos sina barn.

Vi återfinner henne på kyrkans första dag, hon som är hoppets moder, mitt i denna gemenskap av så bräckliga lärjungar: en hade förnekat, många hade flytt, alla hade de blivit rädda (jfr *Apg 1:14*). Men hon stod där, på det mest normala sätt, som om det var något helt normalt: i den första kyrkan som omsveps av uppståndelsens ljus, men också av de första darrande steg den skulle ta i världen.

Därför älskar vi henne alla som en moder. Vi är inte föräldralösa: vi har en moder i himlen, som är Guds heliga moder. För hon lär oss att vänta, också när allt tycks meningslöst. Hon förlitar alltid på Guds mysterium, också när han tycks bli osynlig på grund av allt ont som finns i världen. Må Maria, den moder som Jesus har gett oss, i svåra stunder alltid kunna säga till vårt hjärta: "Res dig! Se framåt, se mot horisonten", för hon är hoppets moder.

21

Maria Magdalena hoppets apostel

Allmän audiens · Onsdagen den 17 maj 2017

De senaste veckorna har våra reflexioner rört sig genom påskens mysterium. Idag möter vi henne som enligt evangelierna såg den uppståndne Jesus före alla andra: Maria Magdalena eller Maria från Magdala. Sabbatsvilan var just över. På lidandets dag hade inte tiden räckt till för att avsluta alla begravningsriter. Därför går kvinnorna till graven den dagen i gryningen fyllda av sorg med välluktande kryddor och oljor. Den som först kommer fram är hon, Maria från Magdala, en av de lärjungar som följt Jesus ända från Galileen och som tjänade den nyfödda kyrkan. Hennes vandring till graven avspeglar troheten hos alla de kvinnor som i årtal gått längs kyrkogårdarnas gångar till minne av någon som inte längre finns. De mest autentiska banden skärs inte ens av döden. Det finns människor som fortsätter älska, fast den älskade har försvunnit för alltid.

Johannesevangeliet (jfr *Joh 20:1-2,11-18*) beskriver Maria från Magdala så att man förstår att hon inte var en kvinna som hetsade upp sig i onödan. Efter sitt första besök vid graven återvänder hon besviken till platsen där lärjungarna gömde sig. Hon berättar att stenen rullats undan från gravens ingång, och hennes första gissning är den enklaste man kunde tänka sig: någon måste ha rövat bort Jesu kropp. Det första bud som Maria kommer med är inte uppståndelsen, utan en stöld som begåtts av okända medan hela Jerusalem sov.

Sedan berättar evangelierna om Maria från Magdalas andra resa till Jesu grav. Hon var envis! Hon gick tillbaka, hon återvände... för hon var inte övertygad! Denna gång går hon med tunga steg. Maria lider dubbelt: först för Jesu död, och sedan för att hans kropp försvunnit på ett oförklarligt sätt.

Och medan hon står där och lutar sig in mot graven med ögonen fulla av tårar överraskar Gud henne på det mest oväntade sätt. Evangelisten Johannes betonar att hennes blindhet fortsatte. Hon märker inte att det är två änglar som frågar ut henne, och misstänker inte heller mannen bakom henne, som hon tror är trädgårdvakten. I stället upptäcker hon den mest omskakande händelsen i mänsklighetens historia när hon kallas vid namn: "Maria! (vers 16).

Tänk att den uppståndnes första möte som evangelierna berättar om ägde rum på ett så personligt sätt! Det finns någon som känner oss, som ser vårt lidande och vår besvikelse, och som blir rörd för oss och kallar oss vid namn. Det är en lag som vi finner nedskrivna på många av evangeliernas sidor. Omkring Jesus finns det många som söker Gud, men det mest underbara är att det först är Gud som bekymrar sig för våra liv, som han vill lyfta upp, och för att göra det kallar han oss vid namn, för han känner igen vars och ens personliga ansikte. Varje människa är en kärlekshistoria som Gud skriver på denna jord. Var och en av oss är en kärlekshistoria med Gud. Gud kallar var och en av oss vid namn: han vet vårt namn, han iakttar oss, väntar på oss, förlåter oss, har tålmod med oss. Var och en av oss får erfara detta.

Och Jesus kallar henne: "Maria!". Hennes livs revolution, den revolution som skall förvandla varje mans och

kvinnas tillvaro, börjar med ett namn som ekar i trädgården med den tomma graven. Evangelierna beskriver Marias glädje. Jesu uppståndelse är inte en glädje som ges droppvis. Den är ett vattenfall som skakar om hela livet. Den kristna tillvaron är inte full av mjuk lycka utan av vågor som kastar omkull allt. Tänk också ni, med det bagage av besvikelse och misslyckanden som var och en av oss bär i sitt hjärta, att det finns en Gud som är oss nära, kallar oss vid namn och säger: ”Res dig, sluta gråta, för jag har kommit för att befria dig!” Detta är viktigt.

Jesus är inte en som anpassar sig efter världen och tolererar död, sorg, hat och moralisk förstörelse av människor... Vår Gud är inte överksam, men vår Gud är en drömmare, om jag får säga så. Han drömmer om att förändra världen och har gjort det i uppståndelsens mysterium.

Maria skulle vilja omfamna sin Herre, men han är redan på väg till sin himmelske fader, medan hon uppmanas föra budet till bröderna. Denna kvinna, som var besatt av sju demoner innan hon träffade Jesus (jfr *Luk 8:2*) blir nu apostel för det nya och större hoppet. Hennes förbön hjälper också oss att leva av detta hopp: i gråtens och övergivenhetens stund hör vi den uppståndne Jesus som kallar oss vid namn, och att med hjärtat fullt av glädje gå iväg för att förkunna: ”Jag har sett Herren!” (vers 18). Jag har bytt liv för jag har sett Herren! Nu är jag inte längre som förut, jag är en annan människa. Jag har förändrats för jag har sett Herren. Detta är vår styrka och detta är vårt hopp.

22

Emmaus, hoppets väg

Allmän audiens · Onsdagen den 24 maj 2017

Idag tänkte jag stanna upp inför berättelsen om de bägge lärjungarna i Emmaus, som Lukasevangeliet berättar om (jfr 24:13-35). Låt oss föreställa oss denna scen. Två män vandrar besvikna och sorgsna. De är övertygade om att de lämnar bakom sig bitterheten i ett misslyckande. Före den påsken var de fulla av entusiasm. De var övertygade om att dessa dagar skulle bli avgörande för deras förväntningar och för hela folkets förhoppningar. De hade överlämnat sina liv åt Jesus, som tycktes vara framme vid den avgörande striden. Nu skulle han visa sin makt, efter en lång period av förberedelse och fördoldhet. Detta var vad de väntade sig. Och så blev det inte.

De bägge pilgrimerna bar på ett uteslutande mänskligt hopp, som nu krossades. Korset som rests på Golgata var det mest värtaliga tecknet på ett misslyckande som de inte hade förutsett. Om den där Jesus verkligen var så som Gud ville, var de tvungna att dra slutsatsen att Gud var maktlös, försvarslös i våldsverkarnas händer, oförmögen att göra motstånd mot det onda.

Denna söndagsmorgon flyr de därför från Jerusalem. I sina ögon har de ännu Jesu lidande och död, och i själen ångesten efter att under sabbatens påtvingade vila brottats med dessa händelser. Påskhögtiden skulle bli början på befrielsen och stället blev det deras livs mest smärtsamma dag. De lämnar Jerusalem för att bege sig någon annan stans, till en stillsam by. De ser ut som människor som vill avlägsna ett smärtsamt minne. De är alltså på väg, och de vandrar sorgsna. Denna scen, vägen, var redan viktig i evangeliernas berättelser, och nu blir den det än mer, när man börjar berätta kyrkans historia.

Jesu möte med de bägge lärjungarna tycks vara en ren slump. Det ser ut som ett av livets många tillfälliga möten. De bägge lärjungarna vandrar tankfulla, och en okänd man närmar sig. Det är Jesus, men deras ögon förmår inte känna igen honom. Då börjar Jesus sin ”hoppets terapi”. Det som sker på denna väg är en hoppets terapi, och det är Jesus som genomför den.

Först och främst frågar och lyssnar han. Vår Gud är inte en Gud som tränger sig på. Även om han redan vet varför de där bägge är så besvikna, ger han dem den tid de behöver för att undersöka på djupet den bitterhet som drabbat dem. Det leder till en bekännelse som är en refräng i människans tillvaro: “Vi hoppades, men... Vi hoppades, men...” (vers 21). Det finns så mycken sorg, så många misslyckanden i varje människas liv! I grund

och botten är vi alla som de där bägge lärjungarna. Ofta har vi hoppats, ofta har vi varit ett steg från lyckan, och sedan har vi fallit till marken besvikna. Men Jesus vandrar med alla modlösa människor som ser ned i marken medan de vandrar. Han vandrar med dem, på ett diskret sätt, och lyckas ge dem nytt hopp.

Jesus talar till dem först och främst genom Skriften. Den som håller Guds bok i handen skall inte möta några historier om att det är lätt att bli en hjälte eller om blixtnabba erövringskampanjer. Det sanna hoppet är aldrig billigt. Det går alltid genom misslyckanden. Hoppet hos den som inte lider kanske inte ens är hopp. Gud vill inte bli älskad som en krigare som leder sitt folk till seger och förintar sina fiender i ett blodbad. Vår Gud är ett svagt ljus som brinner en kall och blåsig dag, och hur skör hans närvaro än kan förefalla i denna världen, har han valt den plats som alla vi andra föraktar.

Sedan upprepar Jesus för de bägge lärjungarna eukaristins avgörande gest: han tar brödet, välsignar det, bryter det och delar ut det. I denna rad av gester, finner vi där inte hela Jesu historia? Och finns det inte i varje eukaristi också tecknet på vad kyrkan skall vara? Jesus tar oss, välsignar oss, ”bryter” vårt liv – för det finns ingen kärlek utan offer – och ger det till andra, till alla.

Jesu möte med de bägge lärjungarna i Emmaus är helt kort. Men det rymmer hela kyrkans öde. Det berättar att den kristna gemenskapen inte lever instängd i en befäst borg utan vandrar i sin naturliga miljö som är vägen. Och där möter den människorna, med deras hopp och besvikelser, som ibland kan vara tunga. Kyrkan lyssnar till allas berättelser, så de kommer fram ur det personliga samvetets skrin. Sedan erbjuder hon Livets Ord, kärlekens vittnesbörd, en kärlek som är trogen till det yttersta. Och då börjar människornas hjärtan brinna av hopp igen.

Vi har alla haft svåra och mörka stunder i vårt liv, stunder när vi vandrade sorgsna, tankfulla, utan horisonter, med inget annat än en mur framför oss. Och Jesus är alltid bredvid oss för att ge oss hopp, för att värma vårt hjärta och säga: ”Gå vidare, jag är med dig. Gå vidare”. Hemligheten hos den väg som leder till Emmaus är denna: även när det ser ut som motsatsen fortsätter vi att vara älskade, Gud upphör inte att älska oss. Gud skall alltid vandra med oss, alltid, också i de mest smärtsamma stunderna, också i våra misslyckanden. Där är Herren. Och detta är vårt hopp. Låt oss gå vidare med detta hopp! För han är bredvid oss och vandrar med oss, alltid!

23

Den Heliga Anden låter oss överflöda av hopp

Allmän audiens · Onsdagen den 31 maj 2017

Så här inför pingsten kan vi inte undgå att tala om relationen mellan det kristna hoppet och den Heliga Anden. Anden är den vind som driver oss framåt, som gör att vi fortsätter vandra, som gör att vi känner oss som pilgrimer och främlingar, och som hindrar oss från att slå oss till ro och bli ett ”sittande” folk.

Hebreerbrevet liknar hoppet vid ett ankare (jfr 6:18-19). Till denna bild kan vi lägga bilden av ett segel. Ankaret ger båten dess stabilitet och håller den ”förankrad” bland havets vågor, medan seglet är det som låter båten gå framåt på vattnet. Hoppet är verkligen som ett segel. Det samlar den Heliga Andens vind och förvandlar den till en kraft som driver båten framåt, ut till havs eller in till stranden.

Aposteln Paulus avslutar sitt brev till de kristna i Rom med denna vackra välgångsönskan: “Må hoppets Gud fylla er tro med all glädje och frid och ge er ett allt rikare hopp genom den heliga andens kraft” (15:13). Låt oss reflektera en stund inför innebörden i dessa vackra ord.

Uttrycket “hoppets Gud” betyder inte bara att Gud är föremålet för vårt hopp, att det är honom vi hoppas nå fram till en dag i det eviga livet; det betyder också att Gud är den som redan nu gör så att vi hoppas, ja han gör oss “glada i hoppet” (jfr *Rom* 12:12); glada över att hoppas, inte bara hoppas på att få vara glada. “Så länge det

finns liv, finns det hopp”, säger ett ordspråk, men motsatsen är också sann: så länge det finns hopp, finns det liv. Människor behöver hopp för att leva och de behöver den Heliga Anden för att hoppas.

Vi har hört att Paulus säger att den Heliga Anden förmår ”ge oss ett allt rikare hopp”. Det betyder att aldrig förlora hoppet; det betyder att hoppas ”mot allt hopp” (*Rom 4:18*), att hoppas också när det mänskligt sätt inte finns något skäl att hoppas, som det var för Abraham när Gud bad honom att offra sin ende son Isak, och som det var än mer för jungfru Maria nedanför Jesu kors.

Den Heliga Anden gör detta oövervinnerliga hopp möjligt genom att vittna i oss att vi är Guds söner och arvingar (jfr *Rom 8:16*). Varför skulle han som har gett oss sin ende son inte ge oss allt annat tillsammans med honom? (jfr *Rom 8:32*). ”Hoppet sviker oss inte, ty Guds kärlek har ingjutits i våra hjärtan genom att han har gett oss den heliga anden” (*Rom 5:5*). Därför sviker det inte, för den Heliga Anden är i oss och driver oss framåt, ständigt! Därför sviker inte hoppet.

Men mer än så: den Heliga Anden gör inte bara så att vi kan hoppas, men också så att vi kan så hopp, så att också vi kan bli ”hugsvalare” som han och tack vare honom, hjälpare som tröstar och försvarar våra syskon och som sår hopp. En kristen kan så bitterhet eller tvivel, men det är inte kristet, den som gör så är ingen god kristen. En god kristen sår hopp: sår hoppets olja, sår hoppets doft, inte bittheretens och hopplöshetens vinäger. Den salige kardinal Newman sade i ett tal till församlingen: ”Vi lär av vårt eget lidande, av vår egen smärta, ja av våra egna synder, så att vårt sinne och hjärta skall tränas till kärleksgärningar gentemot dem som behöver dem. I den mån vi kan skall vi vara tröstare som Hugsvalaren – alltså den Heliga Anden -, och i detta ords alla bemärkelser: försvarare, medhjälpare, tröstare. Våra ord och våra råd, vårt uppträdande, vår röst och vår blick skall vara vänliga och lugnande” (*Parochial and plain Sermons*, vol. V, London 1870, 300f.). Och det är främst de fattiga, de utstötta, de oälskade som behöver någon som blir deras ”hugsvalare”, alltså tröstare och försvarare, så som den Heliga Anden gör med var och en av oss. Vi måste göra detsamma med de mest behövande, med de utstötta, med dem som lider mest.

Den Heliga Anden när hoppet inte bara i människornas hjärtan utan också i hela skapelsen. Aposteln Paulus säger något som låter konstigt men är sant: att också skapelsen ”skall befrias” och ”ropar som i födslovåndor” (jfr *Rom 8:20-22*). ”Den kraft som rör världen är ingen anonym och blind kraft, det är den Heliga Anden som ”svepte fram över vattnet” (*1 Mos 1:2*) i skapelsens begynnelse” (Benedictus XVI, *Predikan*, 31 maj 2009). Också detta är ett skäl till att respektera skapelsen: man kan inte klottra ned en tavla utan att skymfa den konstnär som skapat den.

Bröder och systrar, må pingsthögtiden – som är kyrkans födelsedag – finna oss eniga i bön, med Maria, Jesu moder och vår moder. Och må den Heliga Anden ge oss ett allt rikare hopp. Må den låta oss slösa hopp på de mest behövande, på de utstötta, och på alla behövande.

24

Guds faderskap som källa till vårt hopp

Allmän audiens · Onsdagen den 7 juni 2017

Det var något fascinerande med Jesu bön, så fascinerande att hans lärjungar en dag bad att få veta hur han gjorde. Vi kan läsa om detta i Lukasevangeliet, den av evangelisterna som mest har dokumenterat den bedjande Kristi mysterium. Herren bad. Lärjungarna slogs av det faktum att han, särskilt morgon och kväll, drog sig tillbaka i ensamhet och ”sjönk ned” i bön. Därför ber de honom en dag att lära också dem att be (jfr *Luk 11:1*).

Det är då som Jesus lär ut den som har blivit den kristna bönen framför alla andra: ”Fader vår”. Jämfört med Matteus återger Lukas en något förkortad version av Jesu bön, som helt enkelt börjar med ”Fader” (vers 2).

Här, i detta ord, sammanfattas hela den kristna bönen mysterium: att våga kalla Gud fader. Det säger också liturgin när den uppmanar oss att tillsammans be Jesu bön ”vågar vi säga”.

Det är inte alls självklart att kalla Gud ”fader”. Det vore naturligt att använda mer upphöjda titlar, som verkar respektera bättre hans transcendens. Att kalla honom ”fader” placerar oss i en relation till honom som präglas av förtroende, som ett barn som talar till sin pappa och vet att pappan älskar det och tar hand om det. Detta är den stora revolution som kristendomen inför i människans religiösa psykologi. Guds mysterium fortsätter att fascinera oss och gör att vi känner oss små, men det skrämmer oss inte längre, det trycker inte ned oss, det fyller oss inte med ångest. Detta är en revolution som är svår att ta emot i vår människosjäl. Därför läser vi i berättelserna om Uppståndelsen att kvinnorna som sett den tomma graven och ängeln ”sprang därifrån, darande och utom sig [...], för de var rädda” (*Mark* 16:8). Men Jesus uppenbarar för oss att Gud är en god fader och säger till oss: ”Var inte rädda!”

Låt oss tänka på liknelsen om den barmhärtige fadern (jfr *Luk* 15:11-32). Jesus berättar om en fader som inte kan annat än att bara vara kärlek till sina söner. En fader som inte bestraffar sonen för dennes arrogans, och som rentav anförtror honom hans del av arvet och låter honom gå hemifrån. Gud är fader, säger Jesus, men inte som människor kan vara det, för det finns ingen fader i denna värld som skulle uppföra sig som huvudpersonen i denna liknelse. Gud är fader på sitt sätt: god, försvarslös inför människans fria vilja, och förmår bara uttala verbet ”älska”. Den upproriske sonen slösar bort alltihop, och när han till sist återvänder till fadershuset tillämpar den fadern inte den mänskliga rättvisans kriterier. Först och främst känner han behovet att förlåta, och med sin omfamning låter han sonen förstå att han saknat honom under den långa frånvaron, att hans faderskärlek saknat honom smärtsamt.

En Gud som hyser en sådan kärlek till sina barn är ett outgrundligt mysterium.

Kanske är det därför som Paulus, när han beskriver mittpunkten i det kristna mysteriet, inte vill översätta till grekiska det ord som Jesus på arameiska uttalade ”abbå”. Två gånger (jfr *Rom* 8:15; *Gal* 4:6) talar Paulus om detta, och bägge gångerna lämnar han detta ord oöversatt i samma form som kom över Jesu läppar, ”abbå”, ett ord som är ännu mer intimt än ”fader” och som någon har föredragit översätta med ”pappa”.

Kära bröder och systrar, vi är aldrig ensamma. Vi kan vara långt borta, fientligt inställda, vi kan säga att vi är ”gudlösa”. Men Jesu Kristi evangelium uppenbarar för oss att Gud inte kan vara utan oss: han skall aldrig vara en ”människolös” Gud. Det är han som inte kan vara utan oss, och detta är ett stort mysterium. Och denna visshet är källan till vårt hopp, det hopp som vi finner i alla bönerna i Fader vår. När vi behöver hjälper säger inte Jesus att vi skall ge upp och stänga in oss i oss själva. Vi skall vända oss till Fadern och be honom med förtröstan. Alla våra behov, från självklara och vardagliga behov som mat, hälsa, arbete, till behovet att bli förlåten och stöttad i prövningar, är inte en spegel av vår ensamhet. Det finns en Fader som hela tiden ser på oss med kärlek och som vi vet aldrig skall överge oss.

Nu kommer jag med ett förslag. Var och en av oss har många problem och behov. Låt oss i tystnad tänka på dessa problem och behov. Låt oss också tänka på Fadern, vår Fader, som inte kan vara utan oss, och som ser på oss i detta ögonblick. Och tillsammans ber vi, med förtröstan och hopp: ”Fader vår, som är i himlen...”

25

Älskade barn: en visshet om hoppet

Allmän audiens · Onsdagen den 14 juni 2017

Ingen av oss kan leva utan kärlek. Och vi riskerar att bli slavar under tanken att man måste förtjäna kärlek. Kanske en stor del av ångesten hos vår tids människor kommer av detta: att tro att ingen kommer bry sig om oss om vi inte är starka, attraktiva och vackra. Många människor vill idag synas bara för att fylla ett inre tom-

rum: som om vi var människor som hela tiden behöver bekräftelse. Men kan ni föreställa er en värld där alla tigger andras uppmärksamhet, men ingen är beredd att älska någon annan osjälviskt? Föreställ er en värld utan osjälvisk kärlek. Det kan verka som en mänsklig värld men är i själva verket ett helvete. En god del av människans narcissism beror på att folk känner sig ensamma och föräldralösa. Bakom många till synes oförklarliga beteenden döljer sig en fråga: är det möjligt att jag inte förtjänar kallas vid namn, att älskas? För kärleken kallar alltid vid namn.

När den som inte känner sig älskad är en tonåring, kan det leda till våld. Bakom många former av hat och ligstfasoner finns ofta ett hjärta som inte har blivit erkänt. Det finns inga onda barn, på samma sätt som det inte finns några helt och hållet onda tonåringar, det finns bara olyckliga människor. Och vad kan göra oss lyckliga, om inte att få uppleva att ge och ta emot kärlek? Människans liv handlar om att utväxla blickar. Någon ser oss och får oss att le, och vi ler osjälviskt åt någon som är instängd i sorg, och så öppnar vi en utväg för den människan. Att utväxla blickar och se varandra i ögonen öppnar hjärtats portar.

Det första steg som Gud tar mot oss är att älska oss först och villkorlös. Gud älskar först. Gud älskar oss inte för att det finns något i oss som väcker kärlek. Gud älskar oss för han själv är kärlek, och kärlekens natur är att sprida sig och ge sig själv. Gud älskar oss utan att ens kräva att vi skall omvända oss. Snarare är omvändelsen en följd av Guds kärlek. Paulus uttrycker detta perfekt: "Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog för oss medan vi ännu var syndare" (*Rom 5:8*). Medan vi ännu var syndare. En villkorlös kärlek. Vi var "långt borta" som den förlorade sonen i liknelsen: "Redan på långt håll fick fadern syn på honom. Han fylldes av medlidande..." (*Luk 15:20*). Av kärlek till oss har vår Gud trätt ut ur sig själv för att besöka oss i denna trakt dit det var meningslöst för honom att komma. Gud älskade oss också när vi hade fel.

Vem av oss älskar så, utom den som är far eller mor? En mamma fortsätter älska sitt barn även om det sitter i fängelse. Jag minns från mitt förra stift att många mammor stod i kö framför fängelset. De skämdes inte. Deras barn satt i fängelse, men det var deras barn. De fick stå ut med många förödmjukelser innan de kom in, men de sade "det är mitt barn!" Om någon sade "Men ditt barn är en brottsling!" – "Det är mitt barn!" Endast denna moders- och faderskärlek låter oss förstå hur Guds kärlek är. En mor begär inte att den mänskliga rättvisan skall suddas ut, för varje misstag kräver en återlösning, men en mor upphör aldrig att lida för sitt barn. Hon älskar det också när det syndar. Gud gör på samma sätt med oss: vi är hans älskade barn! Det är otänkbart att Gud kan ha barn som han inte älskar. Vi är alla Guds älskade barn. Ingen förbannelse svävar över vårt liv, enbart Guds välvilliga ord som har låtit vår existens träda fram ur intet. Sanningen i allt detta är den kärleksrelation som förenar Fadern med Sonen genom den Heliga Anden. Vi tas emot i denna relation genom nåden. I honom, i Jesus Kristus, har vi önskats och älskats. Det finns Någon som har inpräglat i oss en ursprunglig skönhet, som ingen synd, inget felaktigt val någonsin kan utplåna helt och hållet. I Guds ögon är vi alltid små fontäner som är gjorda för att spruta gott vatten. Det är vad Jesus sade till den samariska kvinnan: "Det vatten jag ger blir en källa i [dig], med ett flöde som ger evigt liv" (*Joh 4:14*).

Vilken medicin kan förändra hjärtat hos en olycklig människa? Det är kärleken. Och hur låter man en människa känna sig älskad? Först och främst måste man omfamna henne. Låta henne känna sig önskad och viktig, och då skall hon inte längre vara olycklig. Kärlek kallar kärlek mer än hat kallar död. Jesus har inte dött och återuppstått för sig själv utan för oss, för att våra synder skulle förlåtas. Det är dags för uppståndelse för alla: dags att lyfta de fattiga upp ur modlösheten, framför allt dem som legat i graven mycket längre än i tre dagar. En befrielsens vind blåser oss i ansiktet. Och hoppet, det är Gud Fader som älskar oss så som vi är: han älskar oss alltid, och alla.

26

Helgonen, hoppets vittnen och följeslagare

Allmän audiens · Onsdagen den 21 juni 2017

När vi döptes åkallade man helgonen. Många av oss var då små barn som bars fram av föräldrarna. Strax före smörjelsen med katekumenernas olja, en symbol för Guds kraft i striden mot det onda, uppmanade prästen hela församlingen att be för dem som skulle ta emot dopet genom att be om helgonens förbön. Det var första gången i vårt liv som vi fick detta sällskap av äldre bröder och systrar – helgonen – som gått samma väg som vi, som fått känna på samma mödor som vi, och som för alltid lever i Guds omfamning. Hebreerbrevet kallar detta sällskap som omger oss en "sky av vittnen" (12:1). Det är vad helgonen är: en sky av vittnen.

De kristna förlorar aldrig modet i kampen mot det onda. Kristendomen är en obotlig förtröstan: den tror inte att de negativa och splittrande krafterna skall kunna segra. I människans historia är det varken hat, död eller krig som får sista ordet. I varje stund i livet får vi hjälp av Guds hand och av den diskreta närvaron av alla de troende "som tecknade med trons insegel gått före oss" (*Första eukaristiska bönen*). Att de finns, säger oss först och främst att det kristna livet inte är något ouppnåeligt ideal. Och på samma gång tröstar det oss: vi är inte ensamma, kyrkan består av oräkneliga syskon, som ofta är anonyma, som har gått före oss och som genom den Heliga Anden deltar i vad som händer dem som ännu lever här på jorden.

Dopet är inte det enda tillfället i det kristna livet då man åkallar helgonen. När två förlovade konsakrerar sin kärlek i äktenskapets sakrament åkallas på nytt helgonens förbön, denna gång för dem som par. Denna åkallan är en källa till förtröstan för de bägge unga människor som ger sig ut på det äktenskapliga livets "resa". Den som verkligen älskar vill och vågar säga "för alltid" men vet att man behöver Kristi nåd och helgonens hjälp för att kunna leva det äktenskapliga livet för alltid. Inte som somliga säger: "så länge kärleken varar". Nej: för alltid! Annars är det bättre att inte gifta sig. Antingen för alltid, eller inte alls. Därför åkallas helgonens närvaro i bröllopsliturgin. Och i svåra stunder måste man våga se upp mot himlen och tänka på alla de kristna som gått genom prövningen och bevarat sin dopdräkt vit och tvättat den i Lammets blod (jfr *Upp 7:14*): så säger Uppenbarelseboken. Gud överger oss aldrig: varje gång vi behöver hjälper kommer en av hans änglar för att resa oss och ingjuta tröst. "Änglar" som ibland har en människas ansikte och hjärta, för Guds helgon är alltid här, fördolda mitt ibland oss. Det är svårt att förstå och föreställa sig, men helgonen är närvarande i vårt liv. Och när någon åkallar ett helgon är det just för att det är oss nära.

Också prästerna bevarar minnet av när man åkallade helgonen över dem. Det är en av de mest gripande stunderna i prästvigningsliturgin. Kandidaterna lägger sig raklånge med ansiktet mot golvet. Och hela församlingen åkallar helgonens förbön under biskopens ledning. En normal människa skulle krossas av tyngden i det uppdrag som anförtros honom, men när han känner att han har hela paradiset bakom sig, att Guds nåd aldrig skall saknas för Jesus förblir alltid trogen, då kan man ge sig iväg i frid och med nya krafter. Vi är inte ensamma.

Och vad är vi? Vi är dammkorn som vill till himlen. Svaga är våra krafter, men kraftfullt är mysteriet i den nåd som är närvarande i de kristnas liv. Vi är trogna denna jord, som Jesus har älskat i varje stund av sitt liv, men vi vet och vill hoppas att världen skall förvandlas, att den skall fullbordas en gång för alla, och där skall inte längre finnas tårar, ondska och lidande.

Må Herren ge oss alla hoppet att bli helgon. Någon kanske undrar: "Fader, kan man vara helig i vardagslivet?" Ja, det kan man. "Men betyder det att man måste be hela dagen?" Nej, det betyder att du skall göra din plikt hela dagen: be, gå till jobbet, ta hand om dina barn. Men man måste göra allt med hjärtat öppet mot Gud, så att arbetet, också sjukdomen och lidandet, är öppet för Gud. Och så kan man bli helig. Må Herren ge oss hoppet att bli heliga. Vi skall inte tänka att det är något svårt, att det är lättare att vara brottsling än helgon! Nej. Man kan bli helig för Herren hjälper oss; det är han som hjälper oss.

Det är den stora gåva som var och en av oss kan ge till världen. Må Herren ge oss nåden att tro så djupt på honom att vi blir en bild av Kristus för denna världen. Vår historia behöver "mystiker": människor som vägrar underkasta sig, som strävar efter nästankärlek och broderskap. Män och kvinnor som lever och accepterar också en del lidande, för de bär andras bördor. Men utan dessa män och kvinnor skulle världen inte ha något hopp. Därför önskar jag er – och också mig själv – att Herren skall ge oss hoppet att bli helgon.

Hoppet, martyrernas styrka

Allmän audiens · Onsdagen den 28 juni 2017

Idag reflekterar vi över det kristna hoppet som martyrernas styrka. När Jesus i evangelierna sänder ut sina lärjungar på mission bedrar han dem inte med löften om lätt framgång. Tvärtom säger han tydligt att förkunnelsen om Guds rike alltid möter motstånd. Och han använder också ett extremt uttryck: "Ni skall bli hatade – hatade! - av alla för mitt namns skull" (*Matt 10:22*). De kristna älskar men är inte alltid älskade. Jesus påpekar redan från början att det är så. Det kan vara mer eller mindre, men tron bekänns alltid i ett fientligt klimat.

De kristna är alltså män och kvinnor som går "motströms". Det är inte konstigt. Världen är präglad av synden, som visar sig i olika former av egoism och orättvisa, och den som följer Kristus går därför i motsatt riktning. Inte för att söka strid utan för att vara trogna Guds rikes logik som handlar om hopp och kommer till uttryck i en livsstil som bygger på Jesu anvisningar.

Den första anvisningen är fattigdom. När Jesus sänder ut sina lärjungar på mission verkar han vara mer mån om att klä av dem än att klä på dem. En kristen som inte är ödmjuk och fattig, som inte har befriat sig från rikedom och makt och framför allt från sig själv, liknar inte Jesus. En kristen går sin väg i denna världen enbart med det som behövs för vandringen, men med hjärtat fullt av kärlek. Det verkliga nederlaget för honom eller henne är att falla för hämndens och våldets frestelse och att besvara ont med ont. Jesus säger: "Jag skickar er som får in bland vargar" (*Matt 10:16*). Utan tänder, utan klor, utan vapen. Den kristne måste vara försiktig och ibland också listig. Detta är dygder som evangeliets logik accepterar. Men aldrig våld. För att besegra det onda får man inte anamma det ondas metoder.

Den kristnes enda styrka är evangeliet. I svåra tider måste vi tro att Jesus står framför oss och aldrig upphör att vara hos sina lärjungar. Förföljelsen motsäger inte evangeliet utan är en del av det. Om de har förföljt vår mästare, hur kan vi då hoppas att vi skall få slippa kampen? Men mitt i stormen får den kristne inte förlora hoppet och känna sig övergiven. Jesus ger mod åt sina lärjungar och säger: "På er är till och med hårstråna räknade" (*Matt 10:30*). Inget av människans lidanden, inte ens de minsta och mest fördolda, är osynligt inför Guds ögon. Gud ser, och säkert beskyddar han. Han skall befria. Mitt ibland oss finns nämligen någon som är starkare än det onda, starkare än maffian, än dunkla ränker, än den som spekulerar på desperata människors bekostnad, som krossar och förtrycker andra... Någon som alltid lyssnar till rösten från Abels blod, som ropar från marken.

De kristna måste alltså alltid stå på "andra sidan" gentemot världen, den sida som Gud har valt. De skall inte vara förföljare utan förföljda; inte arroganta utan ödmjuka; inte sprida missuppfattningar utan vara trogna sanningen; inte vara övermäktiga utan hederliga.

Denna trohet mot Jesu stil – som är en hoppets stil – ända till döden, kallade de första kristna med ett vackert namn: "martyrium", vilket betyder "vittnesbörd". De kunde ha använt många andra ord: hjältemod, uppgivelse, självoffer. I stället kallade de första kristna det med ett namn som doftar av lärjungeskap. Martyrerna lever inte för sig själva, de kämpar inte för att tvinga på andra sina idéer, och accepterar att dö bara av trohet till evangeliet. Martyriet är inte ens det kristna livets högsta ideal, för ovanför det står kärleken till Gud och till nästan. Det säger tydligt aposteln Paulus i sin hymn om kärleken till Gud och nästan: "Och om jag delar ut allt jag äger och om jag låter bränna mig på bål, men saknar kärlek, har jag ingenting vunnit" (*1 Kor 13:3*). För de kristna är det en avskvärd tanke att de som utför självmordsattentat kan kallas "martyrer": inget i deras död kan liknas vid inställningen hos Guds barn.

Ibland, när vi läser berättelserna om alla martyrer i forntiden och idag – som är fler än martyrerna under kyrkans första tid –, blir vi överraskade över den styrka med vilken de mötte sina prövningar. Denna styrka är ett tecken på det stora hopp de bar på: det vissa hoppet att inget och ingen kunde skilja dem från Guds kärlek, som han ger oss i Jesus Kristus (jfr *Rom 8:38-39*).

Må Gud alltid ge oss den styrka vi behöver för att vara hans vittnen. Må han låta oss leva i det kristna hoppet, särskilt i det fördolda martyriet att med kärlek göra det goda och våra plikter varje dag.

28

Dopet: hoppets port

Allmän audiens · Onsdagen den 2 augusti 2017

En gång i tiden var kyrkorna riktade mot öst. Man gick in i byggnaden genom en port i väster och gick så österut längs mittskeppet. Det var en viktig symbol för den forntida människan, en allegori som med tiden har försvunnit. Vi den moderna tidens människor är mycket mindre vana vid att observera världsalltets stora tecken och lägger nästan aldrig märke vid sådana detaljer. Väst är det väderstreck där solen går ned, där ljuset dör. Öst är tvärtom platsen där mörkret besegras av gryningens första ljus och påminner om Kristus, solen som går upp över världens horisont (jfr *Luk 1:78*).

I de forntida dopriterna uttalade katekumenerna den första delen av trosbekännelsen vända mot väst. Och i den ställningen fick de frågan: ”Tar ni avstånd från djävulen, hans tjänst och hans gärningar?” Och de blivande kristna upprepade tillsammans: ”Ja!” Sedan vände de sig mot absiden, österut, där ljuset föds, och dopkandidaterna utfrågades igen: ”Tror ni på Gud Fader, Son och Helig Ande?” Och de svarade: ”Ja!”

I vår moderna tid har denna rit förlorat något av sin lockelse. Vi har blivit okänsliga för världsalltets språk. Naturligtvis har vi kvar trosbekännelsen, som sker i form av en utfrågning i samband med dopet och andra sakrament. Dess innebörd har inte förändrats. Vad innebär det att vara kristna? Det innebär att se till ljuset, att fortsätta bekänna tron på ljuset, även om världen är insvept i natt och mörker.

Också de kristna har sitt mörker, både omkring sig och inom sig. De lever inte utanför världen, men genom Kristi nåd som de fått i dopet, är de ”riktade” män och kvinnor. De tror inte på mörkret, utan på dagsljuset. De ger inte efter för natten utan hoppas på gryningen. De låter sig inte besegras av döden, för de längtar efter att återuppstå. De låter sig inte böjas av det onda, för de litar alltid på det godas oändliga möjligheter. Och detta är vårt kristna hopp. Jesu ljus, frälsningen som Jesus ger oss genom hans ljus som räddas oss från mörkret.

Vi är de som tror att Gud är Fader: detta är ljuset! Vi är inte föräldralösa, vi har en Fader och vår Fader är Gud. Vi tror att Jesus har stigit ned mitt ibland oss, han har vandrat i vårt liv och har varit nära särskilt fattiga och bräckliga människor: detta är ljuset! Vi tror att den Heliga Ande verkar utan uppehåll för mänsklighetens och världens bästa, och att det skall gå att komma över också historiens största lidanden: Detta är det hopp som väcker oss varje morgon! Vi tror att allt en dag skall finna sin fullbordan i Gud, alla våra anhöriga, vår vänskap, varje god önskan, varje kärlek, också de minsta och mest försummade: detta är en kraft som driver oss och gör att vi kan bejaka vårt vardagsliv med entusiasm! Och detta är vårt hopp: att leva i hoppet och att leva i ljuset, i Guds Faderns ljus, i Jesus Frälsarens ljus, i den Heliga Andens ljus som hjälper oss att gå vidare i livet.

Det finns en annan suggestiv symbol i dopliturgin som påminner om hur viktigt ljuset är. I slutet av riten får föräldarna – om det är ett barn – eller den döpte själv, om det är ett vuxendop – ett ljus, som tänts med påskljuset. Påskljuset är det stora ljus som på påsknatten bärs in i den helt mörka kyrkan för att visa upp Jesu uppståndelses mysterium. På det tända påskljuset tänder alla sina egna ljus och för vidare elden till sina grannar. Det är en symbol som visar hur Jesu uppståndelse sakta sprids i alla kristnas liv. Man kan säga att kyrkans liv innebär att smitta med ljus. Ju mer vi kristna har av Jesu ljus, desto mer av Jesu ljus finns det i kyrkans liv och desto mer levande är den. Kyrkans liv är att smitta med ljus.

Det bästa vi kan göra är att uppmana varandra att alltid minnas vårt dop. Hur många av er minns vilket datum ni döptes? Tänk efter, och om ni inte minns det har ni en hemläxa: fråga din mamma, din pappa, din faster, moster, farbror eller morbror: ”Vilket datum döptes jag?” Och glöm aldrig bort det! Dagens uppgift är att ta

reda på och att minnas dopdatumet, som är ljusets datum, det datum då vi blev smittade av Kristi ljus. Vi har fötts två gånger: den första gången till det naturliga livet, och den andra, tack vare mötet med Kristus, i dopfunten. Där dog vi för döden för att leva som Guds barn i denna värld. Där blev vi människor på ett sätt som vi aldrig skulle kunnat föreställa oss. Därför måste vi alla sprida doften av den krisma som vi smordes med när vi döptes. I oss lever och verkar Jesu ande, han som är den förstfödde av många syskon, av alla dem som gör motstånd mot mörkets och dödens oundviklighet.

Vilken nåd det är när en kristen verkligen blir en "Christo-foros", vilket betyder "en som bär Kristus" till världen! Särskilt till dem som får gå igenom sorg, förtvivlan, mörker och hat. Och det kan man förstå av många små detaljer: av ljuset som en kristen bevarar i sin blick, av den grundval av frid som inte skadas ens av de mest invecklade dagar, av viljan att börja om och att älska på nytt också om man ofta har blivit besviken. Vad skall man säga om oss i framtiden när man skriver historia om vår tid? Om vi är trogna vårt dop skall vi sprida hoppets ljus. Dopet är början på hoppet, Guds hopp som gör att vi kan ge framtida generationer skäl att leva.

29

Guds förlåtelse: en hoppets motor

Allmän audiens · Onsdagen den 9 augusti 2017

De andra gästerna hos fariseen Simon sade: "Vem är han som till och med förlåter synder?" (*Luk 7:49*). Jesus hade just gjort något som upprört dem. En kvinna från staden, som alla visste var en synderska, kom hem till Simon, ställde sig bakom Jesus vid hans fötter och smorde dem med balsam. Alla de som satt till bords protesterade. Om Jesus är en profet borde han inte acceptera sådana gester från en sådan kvinna. Dessa stackars kvinnor som man bara mötte i det fördolda, också ledarna, eller som man stenade. Enligt den tidens mentalitet borde den helige och syndaren, den rene och den orene vara helt åtskilda.

Men Jesus har en annan inställning. Redan från början av sin offentliga verksamhet i Galileen besöker han spetälska, besatta, alla sjuka och marginaliserade. Ett sådant uppförande var inte vanligt, och denna Jesu medkänsla med de uteslutna, de "orörbara" blev en av de saker som allra mest upprörde hans samtida. Där det finns någon som lider engagerar sig Jesus och gör det lidandet till sitt. Jesus förkunnar inte att man skall utstå lidandet med hjältemod, som de stoiska filosoferna gjorde. Jesus tar del av människans lidande, och när han möter det, springer den inställning fram som präglar kristendomen: barmhärtigheten. Inför människornas lidande känner Jesus barmhärtighet. Jesu hjärta är barmhärtigt. Jesus känner medlidande. Bokstavligen talat känner Jesus att hans inälvor darrar. Ofta möter vi sådana reaktioner i evangelierna. Jesu hjärta inkarnerar och uppenbarar Guds hjärta, som inför en man eller kvinna som lider vill att han eller hon skall botas, befrias och få leva ett fullödigt liv.

Det är därför som Jesus öppnar sin famn för syndarna. Också idag är det många som fortsätter att leva ett felaktigt liv för att de inte finner någon som är beredd att se dem på något annat sätt, med Guds ögon eller rättare sagt hjärta, det vill säga att se dem med hopp. Men Jesus ser en möjlighet till uppståndelse också hos den som samlat på sig många felaktiga val. Jesus är alltid där, med öppet hjärta: han slår upp den barmhärtighet som han har i sitt hjärta; han förlåter, omfamnar, förstår, närmar sig: sådan är Jesus!

Ibland glömmer vi att för Jesus var detta inte en kärlek som inte kostade. Evangelierna berättar om de första negativa reaktionerna just när Jesus förlät en mans synder (jfr *Mark 2:1-12*). Det var en man som led dubbelt: för att han inte kunde gå och för att han kände sig "fel". Och Jesus förstår att den andra smärtan är större än den första, och därför tar han genast emot honom med en förkunnelse av befrielse: "Mitt barn, dina synder är förlätta" (vers 5). Han befriar från den betryckande känslan av att vara fel. Några skrifflärdas som var där blir upprörda över Jesu ord, som låter som en hädelse, för bara Gud kan förlåta synder.

Vi som är vana vid att få erfara syndernas förlåtelse, kanske också litet för lättvindigt, borde ibland komma ihåg

vad Guds kärlek till oss har kostat. Var och en av oss har kostat mycket: Jesu liv! Han skulle ha gett det också för en enda av oss. Jesus hamnar på korset inte för att han botar sjuka, förkunnar nästankärlek eller utropar saligprisningar. Guds son hamnar på korset framför allt för att han förlåter synder, för att han vill ge människans hjärta en fullständig och slutgiltig befrielse. För att han inte accepterar att människan skall förbruka hela sitt liv med denna outplånliga tatuering, med tanken att inte kunna tas emot av Guds barmhärtiga hjärta. Och med dessa känslor går Jesus syndarna till mötes, och det är vi alla.

Så förlåts syndarna. De lugnas inte bara psykologiskt för att de befrias från skuldkänslor. Jesus gör mycket mer än så: han erbjuder dem som gjort fel ett hopp om ett nytt liv. ”Men Herre jag är värdelös” – ”Se framåt och jag skall ge dig ett nytt hjärta”. Detta är det hopp som Jesus ger oss. Ett liv som präglas av kärleken. Publiken Matteus blir en av Kristi apostlar: Matteus, en som förrått sitt land, en utsugare. Sackaios, en korrupt rik man i Jeriko, blir de fattigas välgörare. Den samariska kvinnan, som haft fem män och nu lever med en annan, får höra löftet om ”levande vatten” som kan bli en källa i henne för alltid (jfr Joh 4:14). Så ändrar Jesus hjärtat: så gör han med oss alla.

Det är nyttigt för oss att tänka på att de första som Gud valde för att skapa sin kyrka inte var människor som aldrig gjorde fel. Kyrkan är ett folk av syndare som erfar Guds barmhärtighet och förlåtelse. Petrus lärde sig mer om sig själv när tuppen gol än av sin entusiasm som gjorde honom stolt så att han kände sig bättre än andra.

Bröder och systrar, vi är alla syndare som behöver Guds barmhärtighet som har kraften att förvandla oss och återge oss hoppet, och detta varje dag. Och han gör det! Till dem som har förstått denna grundläggande sanning ger Gud världens bästa uppdrag, att älska sina bröder och systrar och förkunna den barmhärtighet som han inte förnekar någon. Och detta är vårt hopp. Låt oss gå vidare med denna förtröstan på Jesu förlåtelse och barmhärtiga kärlek.

30

»Se, jag gör allting nytt« (*Upp* 21:5). Det kristna hoppets nyhet

Allmän audiens · Onsdagen den 23 augusti 2017

Vi har lyssnat till Guds ord i Johannes Uppenbarelse, som säger så här: ”Se, jag gör allting nytt” (21:5). Det kristna hoppet vilar på tron på Gud som alltid gör nytt i människans liv, skapar nytt i historien, skapar nytt i världsalltet. Vår Gud är en Gud som skapar nytt, för han är överraskningarnas Gud.

Det är inte kristet att vandra med blicken riktad mot marken som grisar, utan att höja blicken mot horisonten. Som om hela vår vandring tog slut här, efter bara några meter; som om vårt liv inte hade något mål och vi var tvungna att gå runt, runt, utan någon orsak bakom alla våra mödor. Detta är inte kristet.

Bibelns sista sidor visar oss horisonten för den troendes vandring: det himmelska Jerusalem. Det beskrivs som ett stort tält, där Gud skall ta emot alla människor och bo hos dem för alltid (*Upp* 21:3). Och detta är vårt hopp. Och vad skall Gud göra när vi till sist skall vara hos honom? Han skall vara öm mot oss, som en fader som tar emot sina barn som länge har strävat och lidit. I Uppenbarelseboken profeterar Johannes: ”Se, Guds tält står bland människorna! [... Han] skall torka alla tårar från deras ögon. Döden skall inte finnas mer, och ingen sorg och ingen klagan och ingen smärta skall finnas mer. Ty det som en gång var är borta.” ”Se, jag gör allting nytt.” Det nys Gud!

Försök att meditera över detta stycke i bibeln inte på ett abstrakt sätt, utan efter att ha läst vår tids nyheter, efter att ha sett på nyheterna på tv eller läst tidningarnas rubriker med alla tragedier och sorgliga nyheter som vi riskerar att vänja oss vid. Tänk på ansiktena hos barn som är skrämde av kriget, på mödrar som gråter, på alla krossade drömmar hos många unga, på flyktingar som utstår förfärliga resor, och som ofta blir utnyttjade... Tyvärr är livet också detta. Ibland skulle man vilja säga att det bara är detta.

Det kan hända. Men det finns en Fader som gråter med oss; det finns en Fader som gråter tårar av gränslöst medlidande med sina barn. Vi har en Fader som kan gråta, som gråter med oss. En Fader som väntar på oss för att trösta oss, för han känner vårt lidande och har berett en annan framtid för oss. Detta är den stora visionen i det kristna hoppet, en vision som brer ut sig över alla vår tillvaros dagar, och som vill lyfta upp oss.

Det var inte något misstag när Gud gav oss liv. Det var inte för att tvinga sig själv och oss att genomleva svåra nätter av ångest. Han har skapat oss för att han vill att vi skall vara lyckliga. Han är vår Fader, och om vi, här och nu, lever ett liv som inte är det som han hade velat, garanterar Jesus att Gud själv arbetar på dess återlösning. Han arbetar på vår återlösning.

Vi tror och vet att döden och hatet inte får sista ordet när det gäller den mänskliga tillvaron. Att vara kristen är att anlägga ett nytt perspektiv: en blick som är full av hopp. Någon tror att livet rymmer all sin lycka i ungdomen och i det förflutna, och att leva är ett långsamt förfall. Andra menar att vår glädje bara är tillfälliga episoder, och att människornas liv inte har någon mening. De som inför alla dessa olyckor säger: "Livet har ingen mening. Vår väg är meningslös". Men vi kristna tror inte detta. Vi tror istället att människans horisont rymmer en sol som skiner för evigt. Vi tror att våra bästa dagar ännu inte har kommit. Vi är vårmänniskor, inte höstmänniskor. Vi ser groddarna till en ny värld mer än de gulnade löven på grenarna. Vi rullar oss inte i nostalgi, ånger och klagan. Vi vet att Gud vill att vi skall ärva ett löfte och att vi skall vara outtröttliga drömmare. Glöm inte att fråga er om ni är vårmänniskor eller höstmänniskor. En vårmänniska, som väntar på blomman och frukten, som väntar på solen som är Jesus, eller en bitter höstmänniska, som alltid ser ner på marken.

En kristen vet att Guds rike, att hans kärleks herravälde växer som en veteåker, även om där också finns ogräs. Det finns alltid problem, förtal, krig, sjukdomar... Men vetet växer, och till sist skall det onda utplånas. Framtiden är inte vår, men vi vet att Jesus Kristus är vårt livs största garanti: han är Guds omfamning som väntar oss vid slutet, men som redan nu följer med oss och tröstar oss längs vandringen. Han leder oss till Guds stora "tält" med människorna (jfr *Upp* 21:3), med många andra bröder och systrar, och vi skall bära fram till Gud minnet av våra dagar här nere. Och då skall vi upptäcka att inget har gått förlorat, inget leende och ingen tår. Hur långt vårt liv än må ha varit, skall det verka som om vi bara har levt ett kort ögonblick. Och skapelsen tog inte slut på den sjätte dagen i Första Mosebok, för den har fortsatt outtröttlig, för Gud har alltid tagit hand om oss. Ända till den dag då allt skall fullbordas, den morgon då tårarna skall upphöra, den stund då Gud uttalar sitt sista ord av välsignelse: "Se – säger Herren – jag gör allting nytt!" (vers 5). Ja, vår Fader är det nys och överraskningarnas Gud. Och den dagen skall vi verkligen vara lyckliga, och därför skall vi gråta, men av glädje.

31

Att minnas kallelsen förnyar hoppet

Allmän audiens · Onsdagen den 30 augusti 2017

Idag tänkte jag återvända till en viktig fråga: förhållandet mellan hopp och minne, särskilt vad gäller minnet av kallet. Vi utgår från ett slags ikon: bilden av när Jesus kallade de första lärjungarna. Den händelsen glömde de aldrig, och en av dem mindes rentav hur mycket klockan var: "Det var sent på eftermiddagen" (*Joh* 1:39). Evangelisten Johannes berättar om denna händelse som ett klart och tydligt ungdomsminne, som förblivit orört i denne åldrings minne. Johannes skrev nämligen ned detta när han redan var gammal.

Mötet ägde rum nära floden Jordan, där Johannes döparen döpte. Dessa unga galileer hade valt Döparen som sin andliga ledare. En dag kom Jesus och lät sig döpas i floden. Dagen därpå kom han tillbaka, och då sade Döparen till två av sina lärjungar: "Där är Guds lamm!" (vers 36).

För dem bäge blev det "gnistan". De lämnar sin förre mästare och börjar följa Jesus. Längs vägen vänder sig Jesus till dem och ställer den avgörande frågan vad de ville (vers 38). Jesus framstår i evangelierna som en expert på människans hjärta. Han hade mött två unga sökande människor som drevs av en hälsosam rastlöshet.

Ja, för en tillfredsställd ungdom är ingen ungdom, de är pensionärer som åldrats i förtid. Det är dystert att se pensionerade ungdomar... I hela evangeliet och i alla sina möten längs vägen är Jesus en hjärtanas pyroman, en som sätter hjärtan i brand. Från frågan om vad dessa unga söker, en fråga som försöker dra fram i ljuset den längtan efter liv och lycka som varje ung människa bär på. Också jag skulle idag vilja fråga alla unga här på torget och dem som lyssnar genom media: ”Du som är ung, vad söker du? Vad söker du i ditt hjärta?”

Så får Johannes och Andreas sitt kall. Det är början på en vänskap med Jesus som är så stark att de delar hans liv och lidelse. De bägge lärjungarna börjar leva med Jesus och förvandlas genast till missionärer, för när mötet är över återvänder de hem upphetsade. Deras bröder, Simon och Jakob, dras med i efterföljelsen. De söker upp dem och säger: ”Vi har funnit Messias, vi har funnit en stor profet”: de delar med sig av nyheten. De missionerar om sitt möte. Det var ett så gripande och lyckligt möte att lärjungarna skall minnas för alltid den dag som lyste upp och gav en riktning åt deras ungdom.

Hur kan man upptäcka sin kallelse i den här världen? Den kan man upptäcka på många olika sätt, men detta stycke i evangeliet säger att det första tecknet är glädjen över mötet med Jesus. Äktenskap, konsakrerat liv, prästerskap: varje sann kallelse börjar med ett möte med Jesus som ger oss ny glädje och ett nytt hopp. Det leder oss, genom prövningar och svårigheter, till ett allt fullare möte, ett möte som växer och blir större, mötet med honom och med glädjens fullhet.

Herren vill inte att män och kvinnor skall följa honom motvilligt utan att ha glädjens vind i hjärtat. Var och en av oss kan fråga sig: ”Har jag glädjens vind i mitt hjärta?” Jesus vill ha människor som har erfarit att det ger en gränslös lycka att vara hos honom, en lycka som kan förnyas varje dag resten av livet. En lärjunge till Guds rike som inte är glad, den evangeliserar inte, den är bara dyster. Man blir inte en Jesu förkunnare genom att förfina retorikens vapen: du kan tala, tala, tala men om det inte finns något annat... Hur blir man en Jesu förkunnare? Genom att i blicken bevara den sanna lyckans glans. Vi kan se många kristna, också mitt ibland oss, som med blicken förmedlar trons glädje.

Därför bevarar den kristne som jungfru Maria sin förälskelses eld: de kristna är förälskade i Jesus. Visst har livet sina prövningar. Det finns stunder när man måste gå framåt trots kyla och motvind trots all bitterhet. Men de kristna kan vägen till den heliga elden som en gång tände dem för alltid.

Men låt oss inte ledas av besvikna och olyckliga människor. Låt oss inte lyssna till dem som cyniskt uppmanar oss att inte hysa något hopp här i livet. Låt oss inte lita på dem som släcker varje entusiasm med att säga att inget är värt att offra hela sitt liv för. Låt oss inte lyssna till dem som är gamla i hjärtat och som kväver den ungdomliga entusiasmen. Låt oss gå till de gamla vars blick glänser av hopp! Låt oss hysa sunda utopier: Gud vill att vi skall drömma som han och med honom, medan vi vandrar uppmärksamma på verkligheten. Vi skall drömma om en annorlunda värld. Och om en dröm slocknar, skall vi drömma den igen och gå tillbaka med hopp till minnet av ursprunget, till den glöd som efter ett kanske inte helt gott liv, finns dold under askan av det första mötet med Jesus.

Detta är grundläggande för det kristna livet: minnas Jesus. Paulus sade till sin lärjunge: ”Minns Jesus” (2 Tim 2:8). Detta är den store Paulus råd: ”Minns Jesus Kristus”. Vi måste minnas Jesus och den kärleks eld i vilken vi en gång i tiden såg vårt liv som ett projekt för det goda, och med den eldslågan skall vi ge nytt liv åt vårt hopp.

32 Fostran till hopp

Allmän audiens · Onsdagen den 20 augusti 2017

Dagens katekes handlar om att ”fostra till hopp”. Jag säger ”du” och föreställer mig att jag talar som en fostrare, som en far till en ung människa, eller till varje människa som är öppen för att lära sig. Tänk, där Gud har sått

dig, och hoppas! Hoppas alltid.

Ge inte efter för natten. Kom ihåg att den första fiende du måste besegra inte finns utanför dig, utan inuti. Därför får du inte ge plats åt bittra och dunkla tankar. Den här världen är det första underverk som Gud har gjort, och i våra händer har han lagt nåden i nya under. Tro och hopp vandrar tillsammans. Tro på att de högsta och skönaste sanningarna verkligen finns. Förlita dig på Gud Skaparen, på den Heliga Anden som leder allt mot det goda, i Kristi omfamning, han som väntar på varje människa i slutet av dess tillvaro. Tro, han väntar på dig. Världen kan gå framåt tack vare blicken hos alla de människor som har banat nya vägar, som har byggt broar, som har drömt och trott, också när de bara hörde hånfulla ord omkring sig.

Tänk aldrig att din kamp här på jorden är helt meningslös. I slutet av vårt jordeliv är det inte ett skeppsbrott som väntar på oss. Vi bär på ett utsäde till det absoluta. Gud sviker inte. Om han har lagt ned ett hopp i våra hjärtan, vill han inte kväsa det med ständig frustration. Allt föds för att blomstra i en evig vår. Också Gud har gjort oss för att vi skall blomstra. Jag minns dialogen där eken ber mandelträdet: "Tala till mig om Gud". Och mandelträdet sprang i blom.

Var du än är, bygg upp! Om du har fallit, res dig! Ligg aldrig kvar, res dig, låt andra hjälpa dig att resa dig. Om du sitter, ge dig av på resa! Om ledan förlamar dig, fördriv den med goda gärningar! Om du känner dig tom och modlös, be den Heliga Anden att på nytt fylla ditt intet.

Verka för fred mellan människor, och lyssna inte till dem som sprider hat och splittring. Lyssna inte till dessa röster. Människorna är alla olika men är skapta för att leva tillsammans. I motsättningar, kanske: en dag skall du upptäcka att var och en bär på ett brottstycke av sanningen.

Älska människor. Älska var och en av dem. Respektera varje människas väg, oavsett om den är rak eller mödosam, för var och en har en historia att berätta. Också var och en av oss har en historia att berätta. Varje barn som föds är löftet om ett liv som än en gång visar sig starkare än döden. Varje kärlek som uppstår är en förvandlande kraft som strävar efter lycka.

Jesus har gett oss ett ljus som strålar i mörkret. Försvara det och beskydda det. Det enda ljuset är den största rikedom som har anförtrotts åt ditt liv.

Och framför allt, dröm! Var inte rädd för att drömma. Dröm! Dröm om en värld som ännu inte syns, men som säkert skall komma. Hoppet låter oss tro att det finns en skapelse som fortsätter ända till sin slutliga fullbordan, då Gud skall vara allt i alla. Människor som förmår drömma har skänkt människan vetenskapliga och tekniska upptäckter. De har seglat över haven och beträtt länder där ingen tidigare hade vandrat. De människor som bar på hopp var också de som besegrade slaveriet och förbättrade villkoren på denna jord. Tänk på dessa människor.

Tag ditt ansvar för denna värld och för varje människas liv. Tänk att varje orättvisa mot en fattig är ett öppet sår, som förminskar din egen värdighet. Livet upphör inte med din existens, och i denna värld skall andra generationer avlösa vår, och många andra. Och be varje dag Gud om modets gåva. Kom ihåg att Jesus har besegrat rädslan så att vi inte behöver göra det. Han har besegrat rädslan! Vår värsta fiende förmår inget mot tron. Och när du är skräckslagen inför livets svårigheter, kom då ihåg att du inte bara lever för dig själv, I dopet har ditt liv sänkts ned i treeninghetens mysterium, och du tillhör Jesus. Och om du en dag blir rädd, eller tror att det onda är för stort för att man skall kunna utmana det, tänk då helt enkelt att Jesus lever i dig. Och det är han som, genom dig, vill kuva alla människans fiender genom sin mildhet: synd, hat, brottslighet, våld: alla våra fiender.

Våga alltid tala sanning, men kom ihåg att du inte står över någon annan. Även om du är den sista människan som fortfarande tror på sanningen, skall du därför inte fly människornas sällskap. Även om du lever som eremit i tystnad skall du bära varje skapt varelses lidanden. Du är kristen, och i bönen ger du tillbaks allt till Gud.

Och hys ideal. Lev för något som är större än människan. Och om du en dag skulle få betala en dyr räkning för dessa ideal skall du för den skull inte sluta bära dem i ditt hjärta. Troheten uppnår allt.

Om du gör fel, res dig igen: inget är mänskligare än att begå misstag. Guds Son har inte kommit för de friska, utan för de sjuka. Därför har han kommit också för dig. Och om du gör fel igen i framtiden, var inte rädd, res dig igen! Vet du varför? För Gud är din vän.

Om du drabbas av bitterhet, tro fast på alla de människor som ännu verkar för det goda. I deras ödmjukhet finns utsädet till en ny värld. Umgås med människor som har bevarat ett barns hjärta. Lär av förundran, odla häpnad.

Lev, älska, dröm, tro. Och med Guds nåd, förtvivla aldrig.

33 Hoppets fiender

Allmän audiens · Onsdagen den 27 september 2017

Vi håller på att tala om hoppet, men idag tänkte jag reflektera tillsammans med er över hoppets fiender. För hoppet har sina fiender. Som allt gott i denna världen, har det sina fiender.

Jag kommer att tänka på den antika myten om Pandoras vas. När vasen öppnas sprids olyckor över världens historia. Men det är inte många som minns den andra delen av berättelsen, som släpper in litet ljus: efter att allt ont kommit ut ur vasen, tycks en liten gåva ta revansch på allt det onda som sprids. Pandora, kvinnan som vakade över vasen, upptäcker den sist av allt: grekerna kallar den elpis, vilket betyder hopp.

Denna myt berättar varför hoppet är så viktigt för mänskligheten. Det är inte sant att ”så länge det finns liv finns det hopp”, som man brukar säga. Snarare är det tvärtom. Det är hoppet som håller livet upp, som beskyddar det, vakar över det och låter det växa. Om människorna inte hade odlat hoppet, om de inte hade funnit stöd i denna dygd, hade de aldrig kommit ut ur grottorna och de skulle aldrig ha efterlämnat något spår i världshistorien. Det är det mest gudomliga som kan finnas i människans hjärta.

En fransk poet - Charles Péguy – har efterlämnat underbara dikter om hoppet (jfr *Den andra dygdens mysteriums portik*). Han säger poetiskt att Gud inte förundrar sig över människornas tro och inte ens över deras nästankärlek. Det som verkligen fyller honom med förundran och gripenhet är människornas hopp: ”Att dessa stackars barn ser vad som sker, och tror att det skall gå bättre i morgon bitti”. Poetens bild påminner om alla de människor som funnits i denna värld – bönder, fattiga arbetare, migranter som söker en bättre framtid – som har kämpat uthålligt trots det svåra nuets bitterhet, fullt av provningar, och ändå livats av sin förtröstan att deras barn skulle få ett rättvisare och fridfullare liv. De kämpade för sina barn, de kämpade i hoppet.

Hoppet är drivkraften i hjärtat hos den som ger sig av, som lämnar hemmet, jorden, ibland familj och släktigar – jag tänker på migranterna –, för att söka ett bättre och värdigare liv för sig själv och för sina närmaste. Och det är också drivkraften hos dem som tar emot dem: längtan efter att mötas, lära käna varandra, föra en dialog... Hoppet är drivkraften i att ”dela resan”, för resan är något man gör tillsammans: de som kommer till vårt land, och vi närmar oss deras hjärta för att förstå dem, deras kultur och språk. Det är en resa man gör tillsammans, men utan hoppet blir det ingen resa. Hoppet driver oss att dela livets resa, som Caritas kampanj påminner oss om, och som vi inviger idag. Bröder och systrar, låt oss inte vara rädda för att resa tillsammans! Låt oss inte vara rädda för att hoppas tillsammans!

Hoppet är inte en dygd för människor med full mage. Därför har det alltid varit de fattiga som har burit på hoppet. Och därför kan vi säga att de fattiga, ja också tiggarna, är historiens huvudpersoner. För att träda in i denna värld behövde Gud dem: Josef och Maria, herdarna i Betlehem. Den första julnatten sov världen och vilade på sina många vissheter. Men de ödmjuka förberedde i det fördolda godhetens revolution. De var fattiga på allt, någon hade föga mer än vad som krävdes för att överleva, men de var rika på det viktigaste som finns i

världen, nämligen längtan efter förändring.

Ibland är det otur att ha fått allt av livet. Tänk på en ung människa som inte fått lära sig dygden att vänta och ha tålmod, som inte har behövt anstränga sig, som redan har gjort allt och som vid tjugo års ålder ”vet hur det går till här i världen”. Det är det värsta straffet: att inte längre längta efter något. Att inte längre längta eller drömma. Den som verkar vara en ung människa har redan hösten i sitt hjärta. De är höstens ungdomar.

Att ha en tom själ är det värsta hindret för hoppet. Det är en risk som hotar alla. Också under det kristna livets vandring kan det hända att man frestas mot hoppet. Forntidens munkar såg i detta en av den fromma glödens värsta fiender. De talade om ”middagens demon” som sög kraften ur ett engagerat liv just när solen står som högst. Denna frestelse överraskar oss när vi väntar oss det som allra minst. Dagarna blir entoniga och tråkiga, det verkar inte längre finnas något som är värt att bemöda sig om. Denna inställning kallas andlig lättja och gröper ur livet inifrån tills det bara är ett tomt skal.

När detta sker vet den kristne att detta måste bekämpas, det är inget man kan acceptera uppgivet. Gud har skapat oss för glädje och lycka, inte för att vi skall vältra oss i melankoliska tankar. Därför är det viktigt att bevaka sitt hjärta och göra motstånd mot frestelsen att vara olycklig, som säkert inte kommer från Gud. Och om våra krafter verkar svaga och kampen mot ångesten är särskilt svår, kan vi alltid ta vår tillflykt till Jesu namn. Vi kan upprepa den enkla bön som vi finner spår av också i evangelierna och som är en grundsten i många andliga traditioner: ”Herre Jesus Kristus, den levande Gudens son, förbarma dig över mig syndare!” Det är en bön av hopp, för jag talar till Honom som kan öppna portar och lösa problemet och låta mig betrakta horisonten, hoppets horisont.

Bröder och systrar, vi är inte ensamma i vår kamp mot förtvivlan. Om Jesus har besekrat världen förmår han också besegra allt i oss som motsätter sig det goda. Om Gud är med oss, skall ingen ta ifrån oss den dygd som vi absolut behöver för att leva. Ingen skall ta hoppet ifrån oss. Låt oss gå framåt!

34

Att vara hoppets missionärer idag

Allmän audiens · Onsdagen den 4 oktober 2017

I denna katekes tänkte jag tala om ”att vara hoppets missionärer idag”. Jag gör det gärna så här i början av oktober, som kyrkan ägnar på ett särskilt sätt åt missionen, och på årsdagen för den helige Franciskus av Assisi, som var en stor hoppets missionär!

En kristen är ingen domedagsprofet. Kärnan i den kristnes förkunnelse är raka motsatsen: Jesus, som har dött av kärlek och som Gud har återuppväckt på påskdagens morgon. Detta är kärnan i den kristna förkunnelsen. Om evangelierna slutade med Jesu begravning, skulle berättelsen om denna profet inte skilja sig från biografier om andra hjältemodiga människor som har gett sitt liv för ett ideal. Evangeliet skulle då vara en uppbygglig och också trösterik bok, men det skulle inte vara en förkunnelse av hopp.

Men evangelierna slutar inte med långfredagen, de försätter. Och det är just det brottstycket som förvandlar våra liv. Jesu lärjungar var nedstämda den lördagen efter hans korsfästelse. Stenen som rullats framför ingången till graven förseglade också tre underbara år som de levte tillsammans med sin mästare från Nasaret. Det verkade som om allt var slut, och några lämnade redan Jerusalem, besvikna och rädda.

Men Jesus återuppstår! Denna oväntade händelse vänder upp och ned på lärjungarnas tankar och hjärtan. För Jesus återuppstår inte bara för sig själv, som om hans återfödelse var ett privilegium som han svartsjukt bevakade. Om han stiger upp till Fadern är det för att han vill att hans uppståndelse skall delas med hela mänskligheten och lyfta upp varje skapad varelse i höjden. Och på pingstdagen förvandlas lärjungarna när den Heliga

Anden blåser. De får inte bara en glad nyhet att föra vidare till andra. De är nu själva annorlunda än tidigare, som om de återfötts till ett nytt liv. Jesu uppståndelse förvandlar oss med kraften hos den Heliga Anden. Jesus lever, han lever mitt ibland oss, han är levande och har denna kraft att förvandla.

Så underbart att tänka att det inte bara är med ord som man förkunnar Jesu uppståndelse, utan med gärningar och med det egna livets vittnesbörd. Jesus vill inte ha lärjungar som bara förmår upprepa inlärdade formler. Han vill ha vittnen: människor som sprider hopp genom sitt sätt att bemöta andra, att le, att älska. Särskilt att älska, för uppståndelsens kraft gör de kristna förmögna att älska också när det inte längre tycks finnas något att älska. I den kristna tillvaron finns ”något mer”, som inte bara kan förklaras som mod eller optimism. Tron, vårt hopp, är inte bara optimism. Den är något annat, något mer. Som om de kristna var människor med ett extra ”stycke himmel” ovanför huvudet. Vi är människor som åtföljs av en närvaro som några inte ens lyckas ana.

Därför är de kristnas uppgift i denna värld att öppna rum av hopp som celler som förnyar och ger ny livskraft åt det som föreföll förlorat för alltid. När himlen är mulen är den som talar om solen en välsignelse. Sådan är en sann kristen: en som inte klagar eller är arg, utan en som har övertygats av uppståndelsens kraft att inget ont är oändligt, att ingen natt är utan slut, att ingen människa är slutgiltigt fel, att det inte finns ett sådant hat att det inte kan besestras av kärleken.

Visst får lärjungarna ibland betala ett högt pris för detta hopp som de fått av Jesus. Tänk på de många kristna som inte övergett sitt folk när förföljelsen kom. De stod kvar också där morgondagen var osäker, där man inte kunde göra några planer, där stannade de kvar och hoppades på Gud. Och tänk på våra bröder och systrar i Mellanöstern, som har vittnat om hoppet och som ger sitt liv för detta vittnesbörd. Detta är riktiga kristna. De bär himlen i hjärtat, de ser långt bort, längre bort. Den som har fått nåden att omfamna Jesu uppståndelse kan ännu hoppas på det oväntade. Martyrerna i alla tider berättar genom sin trohet mot Kristus att orättvisan inte får sista ordet i livet. I Kristus kan vi fortsätta hoppas. De män och kvinnor som har något att leva för klarar sig bättre i motgångens tider. Men den som har Kristus vid sin sida är verkligen inte rädd för någonting. Och därför är de kristna, riktiga kristna, aldrig osäkra eller eftergivna. Man får inte ta deras mildhet för osäkerhet eller eftergivenhet. Paulus uppmanar Timoteos att lida för evangeliet, och säger: “Gud har inte gett oss modlöshetens ande utan kraftens, kärlekens och självbesinningens” (2 Tim 1:7). Den som faller kan alltid resa sig.

Kära bröder och systrar, därför är en kristen en hoppets missionär. Inte av egen förtjänst utan genom Jesus, vetekornet som faller i jorden och dör och ger rik skörd (jfr Joh 12:24).

35 Vänta och vaka

Allmän audiens · Onsdagen den 11 oktober 2017

Idag tänkte jag tala om en dimension av hoppet som är att vänta och vaka. Att vaka är en av de röda trådarna i Nya testamentet. Jesus säger till sina lärjungar: “Fäst upp era kläder och håll lamporna brinnande. Var som tjänare som väntar på att deras herre skall komma hem från ett bröllop, så att de genast kan öppna när han kommer och bultar på porten” (Luk 12:35-36). Under tiden som följer på Jesu uppståndelse, då stunder av lugn förbyts i stunder av ångest, slår sig lärjungarna aldrig till ro. Evangelierna säger att man skall vara som tjänare som aldrig sover tills deras herre kommer hem. Denna värld kräver att vi skall ta vårt ansvar, och det gör vi med kärlek. Jesus vill att vår tillvaro skall vara mödosam, att vi aldrig skall sänka garden, för att fortsätta att ta emot varje ny dag som Gud ger oss med tacksamhet och förundran. Varje morgon är en tom sida där den kristne börjar skriva med goda gärningar. Vi har redan frälsts av Jesu återlösning, men nu väntar vi på att hans herravälde skall uppenbaras helt och fullt, när Gud äntligen skall vara allt i alla (jfr 1 Kor 15:28). I de kristnas tro är inget lika visst som detta möte, att vi skall möta Herren när han kommer. Och när den dagen kommer, vill vi kristna vara som de tjänare som har tillbringat natten med uppfästa kläder och brinnande lampor. Man måste vara beredd på frälsningen som kommer, beredd på mötet. Har ni tänkt på hur det mötet med Jesus blir,

när han kommer? Det blir en omfamning, en väldig glädje, en stor glädje! Vi måste leva i väntan på detta möte!

En kristen är inte skapt för långtråkighet, möjligen för tålmod. En kristen vet att också somliga dagars entonighet döljer ett nådens mysterium. Det finns människor som med sin uthålliga kärlek blir som brunnar som bevattnar öknen. Inget sker förgäves, och ingen situation i vilken en kristen kan befinna sig är helt ogenomtränglig för kärleken. Ingen natt är så lång att man glömmer gryningens glädje. Om vi förblir förenade med Jesus, förlamas vi inte av de svåra stundernas kyla. Även om hela världen predikade mot hoppet, om den sade att framtiden bara skall bära på mörka moln, så vet den kristne att i samma framtid finns Kristi återkomst. När detta sker vet ingen, men blotta tanken att i slutet av vår historia finns den barmhärtige Kristus räcker för att man skall hysa förtröstan och inte förbanna livet. Allt skall räddas. Allt. Vi skall lida, det skall komma stunder som väcker vrede och indignation, men det ljuva och kraftfulla minnet av Kristus skall laga bort frestelsen att tänka att detta livet är fel.

Efter att ha lärt känna Jesus kan vi inte annat än att betrakta historien med förtröstan och hopp. Jesus är som ett hem, och vi är i det, och från detta hems fönster betraktar vi världen. Därför skall vi inte stänga in oss i oss själva, vi skall inte tänka nostalgiskt på en förfluten tid som vi ser som en guldålder. Vi skall alltid se framåt, mot en framtid som inte bara är våra egna händers verk, utan som framför allt är en ständig strävan efter Guds försyn. Allt det som är dunkelt skall en dag bli ljus.

Och vi skall tänka på att Gud aldrig sviker sina löften. Hans vilja vad oss beträffar är inte suddig utan en väldefinierad frälsningsplan: Gud ”vill att alla människor skall räddas och komma till insikt om sanningen” (1 Tim 2:4). Därför skall vi inte ge efter pessimistiskt för vad som händer, som om historien var ett tåg utan lokförare. Uppgivenhet är ingen kristen dygd. Det är inte heller kristet att rycka på axlarna eller böja huvudet inför ett öde som verkar oundkomligt.

Den som ger världen hopp är aldrig en eftergiven människa. Jesus säger att vi skall vänta på honom utan att vara sysslolösa: ”Saliga de tjänare, som deras herre finner vakna när han kommer” (Luk 12:37). Det finns ingen fredskipare som inte har förlorat sin personliga frid genom att engagera sig i andras problem. En eftergiven människa är ingen fredskipare utan en lat människa, en som vill ha det bekvämt. En kristen är i stället en fredskipare genom att våga ta rikser för att ge vidare det goda som Jesus har gett oss som en skatt.

Varje dag i vårt liv upprepar vi vad lärjungarna sade på deras arameiska språk med orden Marana tha, och som vi finner i bibeln sista vers: ”Kom, herre Jesus!” (Upp 22:20). Det är refrängen i varje kristen tillvaro. I vår värld behöver vi inte annat än en smekning av Kristus. Vilken nåd det är om vi i bönen, i detta livets svåra dagar, får höra hans röst som svarar och lugnar oss: ”Se, jag kommer snart!” (Upp 22:7).

36

Saliga de döda som dör i Herren

Allmän audiens · Onsdagen den 18 oktober 2017

Idag tänkte jag jämföra det kristna hoppet med dödens verklighet, en verklighet som vår moderna kultur allt oftare förtränger. När döden sedan kommer, för någon som står oss nära eller för oss själva, är vi därför oförberedda. Vi saknar till och med ett ”alfabet” för att formulera meningsfulla ord kring dess mysterium, som ändå förblir ett sådant. Ändå har de första tecknen på mänsklig civilisation gått just genom denna gåta. Vi skulle kunna säga att människan föds med vördnaden för de döda.

Andra kulturer före vår vågade se den i ögonen. Den var en händelse som de gamla berättade för de nya generationerna, som något oundvikligt som tvingade människan att leva för någon absolut. Psaltarpsalm 90 säger: ”Lär oss hur få våra dagar är, då vinner vårt hjärta vishet” (vers 12). Räknar min sina dagar får man ett vist hjärta! Det är realistiska ord som fördriver allsmäktighetens delirium. En annan psalm säger: “Tänk på hur

kort min livstid är” (Ps 89:48). Våra dagar förlöper snabbt. Även om vi levde i hundra år skulle det till sist verka som om det bara var en fläkt. Ofta har jag hört gamla säga: ”Mitt liv har förlöpt som en fläkt..”

Så visar döden vad vårt liv verkligen är. Den låter oss upptäcka att våra stunder av högmod, vrede och hat var fåfänga, ren fåfänga. Vi märker med beklagan att vi inte har älskat tillräckligt och att vi inte har sökt det väsentliga. Och tvärtom ser vi det verkligt goda som vi har sått: när vi har gjort uppoffringar för våra nära, som nu håller oss i handen.

Jesus har lyst upp vår döds mysterium. Med sitt uppförande visar han att vi får sörja när en närstående lämnar oss. Han ”blev upprörd och skakad i sitt innersta” inför vännen Lasaros grav och ”föll i gråt” (Joh 11:35). I denna inställning känner vi att Jesus är oss väldigt nära, som en bror. Han grät över sin vän Lasaros.

Och då ber Jesus till Fadern, livets källa, och befäller Lasaros att komma ut ur graven. Och så sker. Det kristna hoppet öser ur denna Jesu inställning inför människans död: den finns visserligen i skapelsen men är en skymf som besuldar Guds kärleksplan, och Frälsaren vill bota oss från den.

På andra ställen berättar evangelierna om en fader vars dotter är svårt sjuk. Han ber Jesus rädda henne (jfr *Mark 5:21-24,35-43*). Ingenting är mer gripande än fadern eller modern till ett sjukt barn. Jesus börjar genast vandra tillsammans med denne man, som heter Jairos. Så småningom kommer någon från Jairos hem och säger att flickan redan är död, det är inte längre nödvändigt att störa Mästaren. Men Jesus säger till Jairos: “Var inte rädd, tro bara” (*Mark 5:36*). Jesus vet att den mannen frestas att reagera med vrede och förtvivlan för att flickan är död. Han uppmanar honom att bevara den lilla låga som brinner i hans hjärta: tron. ”Var inte rädd, fortsätt bara att hålla den lågan vid liv!” Och när de sedan kommer fram, väcker han flickan ur döden och ger henne tillbaka till hennes anhöriga.

Jesus placerar oss på denna trons ”bergskam”. När Marta gråter över brodern Lasaros bortgång svarar han med ljuset från en trossats: ”Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och den som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö. Tror du detta?” (*Joh 11:25-26*). Det är vad Jesus upprepar för var och en av oss, varje gång som döden kommer och river sönder livets och bandens väv. Här utspelar sig hela vår tillvaro, mellan trons slutning och rädslans brant. Jesus säger: ”Jag är inte döden, jag är uppståndelsen och livet, tror du detta?” Vi, som är här på Petersplatsen idag, tror vi detta?

Inför dödens mysterium är vi alla små och försvarslösa. Men vilken nåd det är om vi i den stunden bevarar trons låga i vårt hjärta! Jesus skall ta vår hand, som han tog Jairos dotters hand, och än en gång skall han säga: “Talita kum”, “Lilla flicka, jag säger dig, stig upp!” (*Mark 5:41*). Det skall han säga till oss, till var och en av oss: “Stig upp!” Jag uppmanar er nu att blunda och tänka på den stunden: på vår död. Var och en kan tänka på sin egen död och föreställa sig den stunden som skall komma, när Jesus skall ta vår hand och säga: ”Kom, kom med mig, stig upp”. Där slutar hoppet och där skall det vara verklighet, livets verklighet. Tänk efter: Jesus själv skall komma till var och en av oss och ta vår hand, med sin ömhet, sin mildhet, sin kärlek. Och var och en av oss kan upprepa Jesu ord i sitt hjärta: “Stig upp, kom. Stig upp, kom. Stig upp, återuppstå!”

Detta är vårt hopp inför döden. För den som tror är det en port som slås upp på vid gavel. För den som tvivlar är det en ljusstråle som strålar in från en dörr som inte är helt stängd. Men för oss alla skall det vara en nåd, när detta ljus, ljuset i mötet med Jesus, skall lysa upp oss.

37

Paradiset, målet för vårt hopp

Allmän audiens · Onsdagen 25 oktober 2017

Detta är den sista katekesen om det kristna hoppet, som har åtföljt oss sedan detta kyrkoårets början. Jag skall

avsluta med att tala om paradiset, som är målet för vårt hopp.

”Paradiset” är ett av de sista orden som Jesus uttalar på korset. Han säger det till den botfärdige rövaren. Låt oss stanna upp en stund inför denna scen. På korset är Jesus inte ensam. Till vänster och höger om honom hänger två brottslingar. Kanske var det någon som gick förbi dessa tre kors på Golgata och drog en suck av lättnad och tänkte att äntligen hade rättvisa skipats genom att avrätta sådana människor.

Bredvid Jesus finns en som bekänner sitt brott, en som erkänner att han förtjänat detta förfärliga straff. Vi kallar honom den ”gode rövaren”. Han motsäger den andre och säger: vi får vad vi förtjänat genom våra gärningar (jfr *Luk 23:41*).

På Golgata, denna tragiska och heliga fredag, når Jesus den yttersta konsekvensen av sitt människoblivande — av sin solidaritet med oss syndare. Där förverkligas vad profeten Jesaja sagt om Guds lidande tjänare: ”han blev räknad som syndare” (*Jes 53:12*; jfr *Luk 22:37*).

Det är där, på Golgata, som Jesus för sista gången möter en syndare för att också för honom slå upp sitt rikes portar på vid gavel. Detta är intressant: det är enda gången som ordet ”paradis” förekommer i evangelierna. Jesus lovar paradiset åt en stackare som på korset har vågat rikta den ödmjukaste av alla böner till honom: ”Jesus, tänk på mig när du kommer med ditt rike” (*Luk 23:42*). Han hade inga goda gärningar som argument, han hade ingenting, men han anförtro sig åt Jesus, för han förstår att Jesus är oskyldig, god, så olik honom själv (vers 41). Det räckte med detta ord av ödmjuk ånger för att röra vid Jesu hjärta.

Den gode rövaren påminner oss om vår verkliga belägenhet inför Gud: att vi är hans barn, att han hyser medlidande med oss, att han är försvarslös varje gång vi visar att vi längtar efter hans kärlek. I många sjukhussalar och fängelseceller upprepas detta under gång på gång. Ingen människa, hur illa hon än levt, förvägras nåden så att hon inte har annat att vänta än förtvivlan. Vi träder alla inför Gud med tomma händer, som tullindrivaren i liknelsen, som ställde sig längst bak i templet för att be (jfr *Luk 18:13*). Och varje gång som en människa gör sitt livs sista samvetsrannsakan och upptäcker att bristerna vitt överskrider tillgångarna i goda gärningar, skall hon inte tappa modet utan anförtro sig åt Guds barmhärtighet. Och detta ger oss hopp, detta öppnar vårt hjärta!

Gud är Fader, och ända in i det sista väntar han på att vi skall återvända. Och när den förlorade sonen kommer hem och börjar bekänna sina skulder, tystar fadern honom med en omfamning (jfr *Luk 15:20*). Detta är Gud: så älskar han oss!

Paradiset är inte en plats i sagorna och inte heller någon förtrollad trädgård. Paradiset är Guds omfamning, han som är oändlig kärlek, och vi träder in i den tack vare Jesus, som har dött på korset för oss. Där Jesus är, där finns barmhärtighet och lycka. Utan honom finns bara kyla och mörker. I dödens stund upprepar den kristne dessa ord till Jesus: ”tänk på mig”. Och även om det inte längre finns någon som tänker på oss är Jesus där, vid vår sida. Han vill ta med oss till den bästa plats som finns. Han vill ta med oss dit med det lilla eller mångna goda som har funnits i vårt liv, för att inget skall gå förlorat av det som han redan hade återlöst. Och till Faderns hus skall han ta med också allt det i oss som ännu behöver återlösning: ett helt livs tillkortakommanden och felsteg. Och detta är vår tillvaros mål: att allt skall uppfyllas och förvandlas till kärlek.

Om vi tror detta, skall döden inte längre skrämja oss, och då kan vi också hoppas att få lämna denna världen i frid, med stor förtröstan. Den som har lärt känna Jesus fruktar inget. Och också vi kan upprepa den gamle Symeons ord, han som också välsignats av mötet med Kristus efter ett helt liv av väntan: ”Herre, nu låter du din tjänare gå hem, i frid, som du har lovat. Ty mina ögon har skådat frälsningen” (*Luk 2:29-30*).

Och i den stunden skall vi äntligen inte behöva någonting, vi skall inte längre se oklart. Vi skall inte längre gråta förgäves, för allt skall vara över: också profetierna, också kunskapen. Men inte kärleken, den förblir. För ”kärleken upphör aldrig” (jfr *1 Kor 13:8*).

Innehåll

«Trösta, trösta mitt folk ...» (<i>Jes</i> 40)	3
«Härligt är att höra budbärarens steg, han som bär bud om freden» (<i>Jes</i> 52)	4
Abraham, fader i tro och hopp	6
Rakel «gråter över sina barn», men «Det finns hopp för din framtid» (<i>Jer</i> 31)	7
Falskt hopp till avgudar (<i>Psalm</i> 115)	8
Jona: hopp och bön	10
Judit: en kvinnas mod ger folket hopp	11
Hoppets hjälm (<i>1 Tess</i> 5:4-11)	12
Hoppet som källa till ömsesidig tröst och frid (<i>1 Tess</i> 5:12-22)	13
Hoppet sviker inte (jfr <i>Rom</i> 5:1-5)	14
I hoppet är vi räddade (jfr <i>Rom</i> 8:19-27)	15
Fastan som en hoppets vandring	16
Gläd er i hoppet (jfr <i>Rom</i> 12:9-13)	17
Ett hopp som bygger på Ordet (jfr <i>Rom</i> 15:1-6)	18
Att hoppas, trots allt (jfr <i>Rom</i> 4:16-25)	19
Svara var och en som kräver besked om vårt hopp (jfr <i>1 Pet</i> 3:8-17)	20
Världens hopp och korsens hopp (jfr <i>Joh</i> 12:24-25)	21
Den uppståndne Kristus är vårt hopp (jfr <i>1 Kor</i> 15)	22
«Jag är med er alla dagar till tidens slut» (<i>Matt</i> 28, 20): löftet som ger hopp	24
Hoppets moder	25
Maria Magdalena hoppets apostel	26
Emmaus, hoppets väg	27
Den Heliga Anden låter oss överflöda av hopp	28
Guds faderskap som källa till vårt hopp	29
Älskade barn: en visshet om hoppet	30
Helgonen, hoppets vittnen och följeslagare	31
Hoppet, martyrernas styrka	33
Dopet: hoppets port	34
Guds förlåtelse: en hoppets motor	35
»Se, jag gör allting nytt« (<i>Upp</i> 21:5). Det kristna hoppets nyhet	36
Att minnas kallelsen förnyar hoppet	37
Fostran till hopp	38
Hoppets fiender	40
Att vara hoppets missionärer idag	41
Vänta och vaka	42
Saliga de döda som dör i Herren	43
Paradiset, målet för vårt hopp	44